

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २० :

भारतीय हवाई दलाचा कणा मानले जाणारे मिग-२१ विमान २६ सप्टेंबर रोजी निवृत्त होणार आहे. ६२ वर्षांच्या सेवेत त्यांनी १९७१ च्या युद्धात, कारगिलमध्ये आणि इतर अनेक मोहिमांमध्ये महत्त्वाची भूमिका बजावली. आता त्याची जागा तेजस एलसीए मार्क १ ए घेईल. या लढाऊ विमानाला चंदीगड एअरबेसवर निरोप देण्यात येईल, ज्यामुळे त्याच्या सेवेचा अधिकृत शेवट होईल. मिग-२१ जेट पहिल्यांदा १९६३ मध्ये भारतीय हवाई दलात समाविष्ट करण्यात आले. ते भारताचे पहिले सुपरसॉनिक जेट होते, ते ध्वनीच्या वेगापेक्षा (३३२ मीटर प्रति सेकंद) वेगाने उडू शकते. नंतर वारंवारच्या अपघातांने हे विमान बदनाम झाले होते.

● थोडक्यात...

राष्ट्रपती मुर्मूंनी केले गयामध्ये पिंड दान

■ गथा : राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांचे शनिवारी, २० सप्टेंबर रोजी गथा येथे

विष्णुपद मंदिरात पिंडदान केले. मंदिर संकुलातील अ‍ॅल्युमिनियमपासून बनवलेल्या हॉलमध्ये राष्ट्रपतींसाठी तीन खोल्या उभारण्यात आल्या होत्या. एका खोलीत राष्ट्रपतींनी त्यांच्या कुटुंबासह पिंडदान केले. राष्ट्रपतींचे वडिलोपार्जित घर ओडिशातील मयूरभंज येथे आहे. राष्ट्रपती मुर्मू यांच्या कुटुंबातील एक सदस्य पिंडदान करण्यासाठी खूप पूर्वी गयाला भेट देऊन आला होता. तथापि, राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू स्वतः पिंडदानासाठी गयाला भेट देण्याची ही पहिलीच वेळ आहे.

देशाच्या विकासात

न्यायव्यवस्था अडथळा

■ नवी दिल्ली : पंतप्रधानांच्या आर्थिक सल्लागार परिषदेचे (ईएसी) सदस्य संजीव सान्याल यांनी शनिवारी सांगितले की, आपली न्यायव्यवस्था ही विकसित भारतासाठी सर्वात मोठा अडथळा आहे. असे अनेक कायदे आहेत जे समस्या सोप्या करण्याऐवजी गुंतागुंतीच्या करतात. ब्रिटिश काळातील माय लॉर्ड सारख्या संज्ञांनाही न्यायालयाचा आक्षेप आहे. हे बदलले पाहिजेत.

सान्याल यांनी महिन्यांच्या न्यायालयीन सुट्ट्यांवरही प्रश्नचिन्ह उभारिले केले. ते म्हणाले की, राज्याच्या इतर भागांप्रमाणेही न्यायव्यवस्था ही एक सार्वजनिक सेवा आहे. तुम्ही पोलीस विभाग किंवा रुग्णालये महिने बंद ठेवू शकता का? संजीव सान्याल यांनी दिल्ली येथे झालेल्या भारताच्या महाधिवक्तांच्या परिषदेत हे वक्तव्य केले. भारताची मोठी समस्या म्हणजे कायदा आणि न्याय वेळेवर लागू करण्यात अक्षमता. आपल्या देशात करार आणि न्याय वेळेवर मिळत नाही, असेही ते म्हणाले.

कुडमी समुदायाचे आंदोलन

रांची : झारखंडमध्ये कुडमी समुदायाचे लोक शनिवार, २० सप्टेंबर रोजी निदर्शने करत आहेत. अनुसूचित जमाती (एसटी) श्रेणीत समावेश करण्याच्या मागणीसाठी रेल टेका आंदोलन केले जात आहे.

राज्यातील ४० रेल्वे स्थानकांवर निदर्शने सुरूच होती. पारंपारिक पोशाख परिधान करून आणि ढोल-ताशांसह निदर्शक सकाळपासूनच रेल्वे रुळांवर उतरले. गिरिडीह, चक्रधरपूर, जामतारा आणि बोकारो येथे निदर्शकांनी रेल्वे रुळांवर बसून गाड्या रोखल्या. निदर्शनांना प्रतिसाद म्हणून रांचीमधील चार रेल्वे स्थानकांवर कलम १४४ लागू करण्यात आले आहे.

कायदा व सुव्यवस्थेच्या प्रभावी अंमलबजावणीने

महारासत्तेकडे वाटचाल

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

अमली पदार्थ संबंधी गुन्हात झीरो टॉलरन्स महत्त्वाचे कायदा व सुव्यवस्थेच्या प्रभावी अंमलबजावणीने देश महारासत्तेकडे वाटचाल करू शकतो. कायदा व सुव्यवस्थेचे पालन करताना अमली पदार्थ संदर्भातील गुन्हे हे पोलीस दलासमोर आव्हान ठरत असून यासाठी झीरो टॉलरन्स धोरण राज्याने अवलंबले आहे. तसेच बदलत्या काळानुसार सायबर क्षेत्रातील गुन्हाची उकल करण्यासाठी आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करणे अत्यावश्यक असल्याचे प्रतिपादन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केले.

इंडियन पोलीस फाऊंडेशनच्या १० व्या स्थापना दिनांनिमित्त भारताच्या आर्थिक विकासासाठी पोलीस दलाची पुनर्कल्पना या विषयावर चर्चासत्राचे पोलीस मुख्यालय, कुलाबा येथे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस बोलत होते.

कार्यक्रमास उत्तर प्रदेशचे सामाजिक न्याय राज्यमंत्री असीम अरूण, इंडियन पोलीस फाऊंडेशनचे प्रमुख तथा मेघालयचे माजी राज्यपाल आर. एस. माशारी, फाऊंडेशनचे अध्यक्ष उत्तर प्रदेशचे माजी पोलीस महासंचालक ओ.पी.सिंह, राज्याचे पोलीस महासंचालक रश्मी शुक्ला, मुंबई पोलीस आयुक्त देवेन भारती यांच्यासह विविध राज्यातील पोलीस अधिकारी उपस्थित होते. फडणवीस म्हणाले की, महाराष्ट्र पोलीस आणि मुंबई पोलीसांनी कायम उच्च दर्जा टिकवून ठेवल्याचा



अभिमान आहे. पोलीस आज भारताच्या आर्थिक विकासावर चर्चा करीत आहेत ही अभिनंदनीय बाब असून, या विचारमंथनातून येणारे नवीन उपाययोजनांचा शासन सकारात्मक विचार करेल असेही फडणवीस यांनी यावेळी सांगितले.

पोलीस दल तसेच समाजातही एकात्मता असणे आवश्यक आहे. यामुळे समाजातील नकारात्मकता कमी होते आणि राज्य व देश शाश्वत प्रगतीकडे वाटचाल करू शकतो. काळानुरूप गुन्हांचे स्वरूप बदलले असून, जुन्या काळातील शाश्वत मुल्यांसह

नव तंत्रज्ञानाचा वापर केल्यास प्रगती शक्य आहे. अमली पदार्थांच्या माध्यमातून गुन्हेगारी वाढविणे आणि तरुणांना निष्क्रिय करण्यात येत आहे. आज अमली पदार्थांची गुन्हेगारी पोलीस दलासमोर एक आव्हान आहे. यामध्ये झीरो टोलरन्स असणे महत्त्वाचे असल्याचेही त्यांनी यावेळी सांगितले.

सोशल मीडिया आणि ऑनलाईन प्लॅटफॉमद्वारे गुन्हेगारी वाढत असून, डेटा अॅनालिटिक्स, मशीन लर्निंग आणि डिजिटल ट्रॅकिंग, ऑनलाईन गुन्हांवर जलद प्रतिसादासाठी विशेष असे नव तंत्रज्ञान आणि पद्धती वापरणे आवश्यक आहे. बदलत्या सेवा क्षेत्राची परिभाषा समजून घेणे आवश्यक आहे. पोलिस दलाच्या आधुनिकीकरणासोबतच शाश्वत मूल्ये कायम ठेवण्याचा प्रयत्न होणेही आवश्यक असल्याचे फडणवीस यांनी सांगितले.

यावेळी गुंतवणूक परिसंस्थेत विश्वास आणि स्थिरता निर्माण करण्यासाठी पोलीस प्रशासन, डिजिटल सीमांचे संरक्षण : धोरणात्मक पोलिस : उद्योग सहकार्याची गरज या विषयांवर चर्चा करण्यात आली.

इतर देशांवरील अवलंबित्व

आपला सर्वात मोठा शत्रू

■ वृत्तसंस्था, भावनगर, दि. २० :

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी शनिवारी सांगितले की, भारत वैश्विक बंधुत्वाच्या भावनेने पुढे जात आहे. जगात आपले कोणीही शत्रू नाहीत. प्रत्यक्षात, जर आपला शत्रू असेल तर तो इतर देशांवरील आपले अवलंबित्व आहे. हा आपला शत्रू आहे. भारताच्या या शत्रूला पराभूत करण्यासाठी आपण एकत्र आले पाहिजे.

जर आपण इतरांवर अवलंबून राहिलो तर आपला स्वाभिमान दुखावणारे आहे. आपण भावी पिढ्यांचे भविष्य धोक्यात घालू शकत नाही, म्हणूनच असे म्हटले जाते की शंभर समस्यांवरचा इलाज म्हणजे आत्मनिर्भर भारत.

पंतप्रधान मोदी गुजरातच्या एक दिवसाच्या दौऱ्यावर होते. ते सकाळी १० वाजता भावनगरमध्ये पोहोचले. त्यानंतर त्यांनी विमानतळ ते जवाहर मैदानापर्यंत रोड शो केला. येथून, पंतप्रधानांनी भावनगर, सौराष्ट्र आणि गुजरातमध्ये कोट्यवधी रुपयांच्या विकासकामांचे व्हर्च्युअल उद्घाटन आणि पायाभरणी केली.

या योजना बंदरे, जहाजबांधणी आणि जलमार्ग मंत्रालय, गुजरात मेरीटाईम बोर्ड आणि इतर गुजरात मेरीटाईम बोर्डांशी जोडल्या गेल्या आहेत. त्यानंतर पंतप्रधान धोलेराचे हवाई सर्वेक्षण केले. अहमदाबादमधील लोथलला भेट देऊन राष्ट्रीय सागरी वारसा



संकुलची पाहणी केली. मोदी म्हणाले, जर आपला कोणी शत्रू असेल तर तो इतर देशांवरील आपले अवलंबित्व आहे. हा आपला शत्रू आहे. आपल्याला एकत्रितपणे भारताच्या या शत्रूला पराभूत करायचे आहे. आपल्याला नेहमीच ही गोष्ट पुन्हा सांगवी लागेल की परकीय अवलंबित्व जितके जास्त तितके देशाचे अपयश जास्त.

जगातील शांतता, स्थिरता आणि समृद्धीसाठी, जगातील सर्वात जास्त लोकसंख्या असलेल्या देशाला स्वावलंबी व्हावे लागेल. जर आपण इतरांवर अवलंबून राहिलो तर आपला स्वाभिमान दुखावला जाईल. आपण भावी पिढीचे भविष्य पणाला लावू शकत नाही, म्हणूनच असे म्हटले जाते की १०० समस्यांवर एकच औषध आहे, ते म्हणजे स्वावलंबी भारत.

राज्यात येणार ८०,९६२ कोटींची गुंतवणूक

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

महाराष्ट्राच्या औद्योगिक विकासासाठी चालना देण्यासाठी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि केंद्रीय मंत्री प्रल्हाद जोशी यांच्या प्रमुख उपस्थितीत विदर्भ, मराठावाडा, पश्चिम महाराष्ट्र आणि देवेन भारती यांच्यासह विविध राज्यातील पोलीस अधिकारी उपस्थित होते. फडणवीस म्हणाले की, महाराष्ट्र पोलीस आणि मुंबई पोलीसांनी कायम उच्च दर्जा टिकवून ठेवल्याचा

रोजगार निर्माण होतिल. याव्यतिरिक्त, गडचिरोली, चंद्रपूर, नागपूर, सातारा आणि रायगड जिल्ह्यांमध्येही महत्त्वाचे प्रकल्प उभे राहणार आहेत.

महाराष्ट्राला स्टील उत्पादनात देशात अव्वल क्रमांकावर नेण्याचा निर्धार फडणवीस यांनी व्यक्त केला. या कार्यक्रमाची मुख्य थीम ग्रीन स्टील होती. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या नेतृत्वाखाली केंद्र सरकारने ग्रीन स्टीलसाठी ५,००० कोटी रुपयांचे विशेष मिशन सुरू केले आहे, असे ते म्हणाले.

महाराष्ट्र स्टील उत्पादनात चौथ्या क्रमांकावर आहे, पुढील ८ वर्षांत आम्ही महाराष्ट्राला पहिल्या क्रमांकावर आणू. सध्या राज्यात स्टील क्षेत्रात ८० हजार कोटींची गुंतवणूक झाली असून, यातून १ लाख रोजगारांची निर्मिती होईल. ही गुंतवणूक राज्याच्या विकासाला चालना देईल, असेही ते म्हणाले.

प्रमुख कंपन्या	गुंतवणूक	रोजगार संधी
जिंदाल स्टेनलेस (रायगड)	४९,५८०	६०,०००
रश्मी मेटलर्जिकल इंडस्ट्री (गडचिरोली)	२५,०००	२०,०००
एनपीएसपीएल मटेरियल (संभाजीनगर)	५,४४०	२,५००
हरिओम पाइप्स (गडचिरोली)	३,९३५	२,५००
सुमैथ ट्रुल्स (गडचिरोली)	२,०००	१,५००
जयदीप स्टील वर्क्स (नागपूर)	९,३७५	६००
जी. आर. कृष्णा फेरी अलॉइज (चंद्रपूर)	१,४८२	५००
आयकॉन स्टील इंडिया (चंद्रपूर)	८५०	१,५००
फिल्डम ऑटोकोम्प (सातारा)	१००९	२००
(गुंतवणूक आकडे कोटीत तर रोजगार संधी हजारोंत)		

एसटीत १७,४५० जागांची मेगाभरती!

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

एसटी महामंडळात तब्बल १७ हजार जागांची भरती होणार आहे. या जागा चालक व सहाय्यकाच्या आहेत. त्यासाठी स्वतः एसटीच पात्र उमेदवारांना प्रशिक्षण देणार आहे. विशेषतः या पदांसाठी दरमहा ३० हजार रुपयांपर्यंतचे मानधन दिले जाणार आहे. नोकरीच्या शोधात असणाऱ्या तरुणांसाठी ही मोठी संधी आहे.

परिवहन मंत्री तथा एसटी महामंडळाचे अध्यक्ष प्रताप सरनाईक यांनी वरील नोकरभरतीची माहिती दिली. ते म्हणाले, भविष्यात येणाऱ्या ८ हजार नवीन बसेससाठी मनुष्यबळाची मोठी आवश्यकता आहे. त्यामुळे चालक व सहाय्यक या पदांसाठी कंत्राटी पद्धतीने १७,४५० जागांवर भरती केली जाईल. यासंबंधीची निविदा प्रक्रिया २ ऑक्टोबर रोजी सुरू होईल.

या भरती प्रक्रियेच्या माध्यमातून राज्यातील हजारो बेरोजगार तरुण-तरुणींना रोजगार उपलब्ध होणार आहे. त्यांना दरमहा ३० हजार रुपये एवढे वेतन मिळणार आहे. त्यामुळे होतकट तरुण-तरुणींनी या संधीचा पुरेपूर फायदा घ्यावा, असे ते म्हणाले. महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या ३०० व्या संचालक मंडळाच्या बैठकीत भरतीचा हा निर्णय घेण्यात आला. या निर्णयानुसार, बससेवा सुरुवीत सुरू ठेवण्यासाठी आवश्यक असलेले चालक व सहाय्यक मनुष्यबळ भाडेतत्त्वावर



(कंत्राटी पद्धत) ३ वर्षांच्या कालावधीसाठी घेण्यासाठी ई-निविदा प्रक्रिया अवलंबण्यात येत आहे. अर्थात ही ई-निविदा प्रक्रिया ६ प्रादेशिक विभाग निहाय राबवण्यात येणार आहे. प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर मनुष्यबळ पुरवणाऱ्या संस्थांकडून राज्य परिवहन महामंडळाला आवश्यक मनुष्यबळ वेळेत उपलब्ध होईल. कंत्राटी पद्धतीने भरती होणाऱ्या चालक व सहाय्यक उमेदवारांना प्रत्येकी ३० हजारचा मासिक वेतन दिले जाईल. याशिवाय उमेदवारांना एसटीकडून प्रशिक्षणही दिले जाणार आहे.

बसेसची वाढती संख्या व त्यासाठी लागणारे मनुष्यबळ मिळाल्यानंतर प्रवाशांना अर्थात, सुरक्षित व दजेदार् बससेवा पुरवणे शक्य होईल, असा विश्वास मंत्री प्रताप सरनाईक यांनी यावेळी व्यक्त केला.

उल्लेखनीय बाब म्हणजे काही दिवसांपूर्वीच पोलिस भरतीला मंजुरी देण्यात आली होती. मंत्रीमंडळाच्या मंजूरीनंतर प्रक्रियेला गती मिळण्याची शक्यता आहे.

मंत्री अतुल सावेंच्या गाडीवर दगडफेक

■ वृत्तसंस्था, छ. संभाजीनगर, दि. २० :

गृहनिर्माण तथा इतर मागास बहुजन कल्याण मंत्री अतुल सावे यांच्या गाडीवर दगडफेक करण्यात आल्याची घटना घडली आहे. या घटनेत सावे यांच्या गाडीची काच फुटली आहे. पोलिसांनी या प्रकरणी एका व्यक्तीला ताब्यात घेतले आहे. मराठा आरक्षणांमुळे राज्याचे वातावरण तापले असताना ही घटना घडल्यामुळे चिंता व्यक्त केली जात आहे.

मंत्री अतुल सावे यांचे छत्रपती संभाजीनगर शहरात सिडको एन-४ भागातील संपर्क कार्यालयाबाहेर शनिवारी दुपारी त्यांच्या गाडीवर दगडफेक करण्यात आली. ही घटना घडली तेव्हा मंत्री सावे आपल्या



संपर्क कार्यालयात बसले होते. दगडफेकीत त्यांच्या कारची समोरील काच फुटली. इतर कोणतेही नुकसान झाले नाही.

अमेरिकेने वाढवले एच-१ बी व्हिसा शुल्क

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २० :

अमेरिकेने एच-१ बी व्हिसासाठी अर्ज शुल्कात वाढ केली आहे. अमेरिका आता एच-१बी व्हिसासाठी १००,००० डॉलर्स (अंदाजे ८.८ दशलक्ष रुपये) अर्ज शुल्क आकारेल. राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी शनिवारी व्हाईट हाऊसमध्ये या आदेशावर स्वाक्षरी केली. पूर्वी, एच-१बी व्हिसासाठी अर्ज शुल्क १००,००० ते ६००,००० रुपयांपर्यंत होते.

एच-१बी व्हिसा म्हणजे एक म्हणजे जॉन-इमिग्रंट व्हिसा. दरवर्षी लाखो लोक अर्ज करतात म्हणून हे व्हिसा लॉटरीद्वारे दिले जातात. आयटी, आर्किटेक्चर आणि आरोग्य यासारख्या

व्यवसायांमध्ये विशेष तांत्रिक कौशल्य असलेल्या लोकांना हा व्हिसा दिला जातो. त्याची मुदत तीन वर्षे आहे, परंतु गरज पडल्यास ती तीन वर्षांनी वाढवता येते. नूतनीकरण शुल्क ६ लाख रुपयांपर्यंत आहे. आता ८.८ लाख रुपये आकारले जातील. अमेरिकन सरकार दरवर्षी ८५,००० एच-१बी व्हिसा जारी करते. या वर्षासाठी अर्ज आधीच भरले आहेत. आकडेवारीनुसार, यावर्षी एकट्या अमेझानला १०,००० हून अधिक व्हिसा मिळाले आहेत, तर मायक्रोसॉफ्ट आणि मेटा सारख्या कंपन्यांना ५,००० हून अधिक व्हिसासाठी मान्यता देण्यात आली आहे.

राज्यातील पाऊस थांबताच शेती नुकसानीचे पंचनामे

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २० :

राज्यात सुरू असलेला पाऊस थांबल्यानंतर शेतीच्या नुकसानीचे तातडीने पंचनामे करून शेतकऱ्यांना मदत दिली जाईल, असे आश्वासन कृषिमंत्री दत्तात्रय भरणे यांनी दिले आहे. जून आणि जुलै महिन्यातील नुकसानीची भरपाई शेतकऱ्यांच्या खाल्यात जमा होण्यास सुरुवात झाली असल्याचे कृषिमंत्र्यांनी सांगितले. उर्वरित नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांनाही लवकरच मदत दिली जाईल, असे त्यांनी स्पष्ट केले. अकोला येथील डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठात शिवारफेरीच्या उद्घाटनावेळी ते बोलत होते.

महाराष्ट्र राज्याच्या कृषी उत्पादन वृद्धीसाठी आणि एकूणच कृषी क्षेत्राच्या ऊर्जितावस्थेसाठी कृषी विद्यापीठाद्वारे विकसित प्रगत कृषी तंत्रज्ञान महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ नागपूरचे शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचणे अतिशय महत्त्वाचे असून शेतकरी बांधवांनी त्याचा अवलंब नैसर्गिक आपत्तीवर मात करण्यासाठी एक सशक्त पर्याय



तसेच महत्त्वाचा पैलू असल्याचेही भरणे म्हणाले. यावेळी कृषी राज्यमंत्री अॅड.आशिष जयस्वाल, खासदार अजय धोत्रे, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परंपणीचे कुलगुरू डॉ. इंदू मणी, महाराष्ट्र पशु व मत्स्य विज्ञान विद्यापीठ नागपूरचे शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचणे अतिशय महत्त्वाचे असून शेतकरी बांधवांनी त्याचा अवलंब नैसर्गिक आपत्तीवर मात करण्यासाठी एक सशक्त पर्याय

परिषदेचे सदस्य मोरेश्वर वानखेडे जनार्दन मोगल, केशवराव तायडे, श्रीमती हेमलताताई अंधारे, डॉ. एन बी पाटील, श्रीमती बुवनेश्वरी एस, रफिक नाईकवाडे, सुनील बोरकर, विद्यापीठाचे विस्तार डॉ. धनराज उंदीरवाडे, डॉ. श्यामसुंदर माने, डॉ. शशांक भराड, डॉ. सतीश ठाकरे, सुनील थोटगे, राहुल सातपुते, उमेश घाटगे उपस्थित होते. देशातील कृषी उत्पादन वृद्धीसाठी प्रगत कृषी

तंत्रज्ञान शेतकऱ्यांपर्यंत पोहोचणे महत्त्वाचे असून शिवार फेरीचे आयोजन हे तर्कसंगत कृषी उत्पादन वाढीच्या दृष्टीने कृषी तंत्रज्ञान हस्तांतरण व अवलंबनामधील महत्त्वाचा पैलू असल्याचे कृषी राज्यमंत्री अॅड. आशिष जयस्वाल म्हणाले. कुलगुरू डॉ. शरद गडाख यांच्यासह अनेक मान्यवरांनी मनेगट व्यक्त केले. प्रास्ताविक विस्तार शिक्षण संचालक डॉ. धनराज उंदीरवाडे यांनी केले. संचालन जनसंपर्क अधिकारी डॉ. किशोर बिडवे यांनी केले. शिवारफेरीत २१२ पिकांचे प्रात्यक्षिक अकोला कृषी विद्यापीठाची ४३ वी शिवारफेरी सुरू झाली असून, तीन दिवस चालणाऱ्या या कार्यक्रमात २० एकर क्षेत्रावर ११२ खरीप पिके, २७ भाजीपाला पिके, ५९ फुल वर्गीय पिकांसह एकूण २१२ पिकांचे प्रात्यक्षिक शेतकऱ्यांना पाहता येणार आहे. यासाठी विदर्भातील शेतकरी व नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित राहणार आहेत.

मंधानाचे वनडेेत ठोकले

५० चेंडूत शतक

■ वृत्तसंस्था, नवी दिल्ली, दि. २० :

स्मृती मंधानाने भारतासाठी एकदिवसीय क्रिकेट इतिहासातील सर्वात जलद शतक झळकावले आहे. शनिवारी, नवी दिल्लीतील अरुण जेटली स्टेडियमवर, तिने फक्त ५० चेंडूत शतक पूर्ण केले आणि ७० चेंडूत शतक झळकावण्याचा तिचा स्वतःचा विक्रम मोडला. महिला एकदिवसीय सामन्यांमधील हे दुसरे सर्वात जलद शतक होते. ऑस्ट्रेलियाच्या मेग लॉनिंगने आधीच ४५ चेंडूत शतक झळकावले होते.

ऑस्ट्रेलियाने प्रथम फलंदाजी करताना ४७.५ षटकांत ४१२ धावा केल्या. बेथ मुनीने फक्त ५७ चेंडूत शतक झळकावले, तर जॉर्जिया वोलने ८१ आणि एलिस पेरीने ६८ धावा केल्या. भारताकडून अरुंधती रेड्डीने ३ बळी घेतले. रेणुका ठाकूर आणि दीप्ती शर्मा यांनी प्रत्येकी २ विकेट घेतल्या.

स्मृती मंधानाच्या नावावर एकदिवसीय क्रिकेटमध्ये पुरुष आणि महिला दोन्ही प्रकारात सर्वात जलद शतक करण्याचा विक्रम आहे. तिने २०१३ मध्ये ऑस्ट्रेलियाविरुद्ध ५२ चेंडूत शतक ठोकणाऱ्या विराट कोहलीचा पुरुष संघाचा विक्रम मोडला. ऑस्ट्रेलियाविरुद्धच्या मालिकेत स्मृती मंधानाने सलग दुसरे शतक झळकावले. महिलांच्या एकदिवसीय क्रिकेटमध्ये



भारताविरुद्ध पहिल्यांदाच ४०० धावांचा टप्पा गाठण्यात आला आहे. यापूर्वी, ऑस्ट्रेलियाने ८ डिसेंबर २०२४ रोजी ब्रिस्बेन क्रिकेट ग्राउंडवर भारत महिला संघाविरुद्ध ३७१ धावा करून सर्वाधिक एकदिवसीय धावसंख्या नोंदवली होती. महिला क्रिकेटमध्ये ४०० धावांचा टप्पा ओलांडण्याची ही केवळ सातवी वेळ आहे.

अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांच्या मदतीसाठी ६८९ कोटी रुपयांच्या निधीस मान्यता

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

अतिवृष्टी व पुरामुळे बाधित झालेल्या शेतकऱ्यांना दिलासा व मदत देण्यासाठी शासन संवेदनशील असून जून २०२५ ते ऑगस्ट २०२५ या कालावधीत नदिड, परभणी, सातारा आणि सांगली जिल्ह्यात झालेल्या अतिवृष्टी व पुरामुळे बाधित शेतकऱ्यांना नुकसानीपोटी मदत देण्यासाठी ६८९ कोटी ५२ लाख ६१ हजार रुपयांच्या निधीस शासनाने मान्यता दिली आहे. याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला असल्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री मकरंद जाधव-पाटील यांनी सांगितले. नदिड जिल्हा- ऑगस्ट २०२५ मध्ये अतिवृष्टी व पुरामुळे ७ लाख ७४ हजार ३१३ शेतकऱ्यांचे ६ लाख ४८ हजार ५३३.९१ हेक्टर क्षेत्रावरील पिके बाधित झाली. यासाठी ५५३ कोटी ४८ लाख ६२ हजार रुपये मंजूर करण्यात आले आहेत.

परभणी जिल्हा - जून ते ऑगस्ट २०२५



दरम्यान अतिवृष्टी व पुरामुळे २ लाख ३८ हजार ५३० शेतकऱ्यांचे १ लाख ५१ हजार २२२.६ हेक्टर क्षेत्र बाधित झाले असून, त्यांना १२८ कोटी ५५ लाख ३८ हजार रुपयांची

मदत मिळणार आहे.

सातारा जिल्हा- जून ते ऑगस्ट २०२५ दरम्यान झालेल्या पावसामुळे १४२ शेतकऱ्यांचे २१.६० हेक्टर क्षेत्रावरील पिके बाधित झाली.

त्यासाठी शासनाने ३ लाख २३ हजार रुपयांची

मदत मंजूर केली आहे.

सांगली जिल्हा - जून ते ऑगस्ट २०२५ दरम्यान झालेल्या अतिवृष्टी व पुरामुळे १३

हजार ४७५ शेतकऱ्यांचे ४ हजार ७४.२७ हेक्टर क्षेत्र बाधित झाले आहे. यासाठी ७ कोटी ४५ लाख ३८ हजार रुपयांच्या मदतीस मान्यता देण्यात आली आहे.

नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित शेतकऱ्यांना मदत करण्यात शासन संवेदनशील असून अतिवृष्टीग्रस्त शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी बाधित शेतपिकांचे तात्काळ पंचनामे करण्यात आले. बाधित पिकांच्या पंचनामा अहवाल शासनास प्राप्त होताच शासनाने या मदतीच्या निधीस तत्काळ मंजुरी दिली असल्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री मकरंद जाधव-पाटील यांनी सांगितले. तसेच, नैसर्गिक आपत्तीमध्ये दिलेल्या मदतीचा निधी शेतकऱ्यांच्या कर्ज अथवा अन्य वसुलीत वळती करू नयेत यासाठी संबंधित जिल्हाधिकाऱ्यांनी त्यांच्या स्तरावरून बँकांना निर्देश द्यावेत, अशा स्पष्ट सूचनाही मदत व पुनर्वसन मंत्री जाधव-पाटील यांनी दिल्या आहेत.

वाहतूक कोंडीमुळे दीड वर्षांच्या मुलाचा ॲम्बुलन्समध्येच मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

नायगावहून मुंबईच्या दिशेने उपचारासाठी निघालेल्या दीड वर्षांच्या चिमुकल्याचा वाहतूक कोंडीत अडकल्यामुळे दुर्दैवी मृत्यू झाला आहे. या घटनेमुळे प्रशासनाच्या हिसाळ कारभारावर संताप व्यक्त केला जात आहे. मिळालेल्या माहितीनुसार, नायगाव येथील चिंचोटीमधील गॅलेक्सी हॉस्पिटलमध्ये या निष्पाप मुलावर उपचार सुरू होते. मात्र, डॉक्टरांनी त्याला पुढील उपचारासाठी मुंबईला घेऊन जाण्याचा सल्ला दिला होता. त्यानुसार कुटुंबीय रुग्णवाहिकेतून मुंबईकडे निघाले. मात्र, वाटेतच ते भीषण वाहतूक कोंडीत अडकले. रुग्णालयात वेळेवर पोहोचता न आल्याने त्या चिमुकल्याने रस्त्यातच प्राण गमावले. मुंबई-अहमदाबाद महामार्गावर सकाळपासूनच सुरू असलेल्या भीषण वाहतूक कोंडीमुळे एका दीड वर्षांच्या चिमुकल्याचा जीव गेल्याची दुर्दैवी घटना घडली आहे. उपचारासाठी रुग्णवाहिकेतून मुंबईकडे निघालेल्या या मुलाची प्रकृती बिघडल्यानंतर त्याला तातडीने नजीकच्या रुग्णालयात दाखल करण्यात आले, मात्र डॉक्टरांनी त्याला मृत घोषित केले. या घटनेमुळे संपूर्ण परिसरात हळहळ व्यक्त होत असून, प्रशासनाच्या हिसाळ कारभारावर नागरिकांनी संताप व्यक्त केला आहे. नायगाव येथून मुंबईकडे निघालेली रुग्णवाहिका मुंबई-गुजरातकडे जाणाऱ्या आणि येणाऱ्या दोन्ही मार्गावरील वाहतूक कोंडीत अडकली होती. तब्बल पाच तास या कोंडीत अडकल्यामुळे चिमुकल्याची तब्येत खालावली. हतबल झालेल्या कुटुंबियांनी रुग्णवाहिकेतून उतरून त्याला घोडबंदरजवळील ससूनवघर येथील एका छोऱ्या रुग्णालयात दाखल केले. मात्र, डॉक्टरांनी त्याला मृत घोषित केले.

पाणीपुरवठा, रस्ते, आरोग्य सुविधा, शाळेच्या कामांना तातडीने प्राधान्य द्यावे : एकनाथ शिंदे

■ महासागर प्रतिनिधी,

मुंबई, दि. २० :

नवी मुंबई महापालिकेत समाविष्ट १४ गावांमध्ये पाणीपुरवठा, रस्ते, आरोग्य सुविधा, शाळा ह्या कामांना तातडीने प्राधान्य द्या. याबागातील दप्तर हस्तांतरणाची कार्यवाही त्वरीत पूर्ण करण्याचे निर्देश उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी नवी मुंबई महापालिका आयुक्तांना दिले.

सह्याद्री अतिथीगृह येथे नवी मुंबई महापालिका हद्दीत समाविष्ट झालेल्या १४ गावांच्या विविध मागण्यांबाबत बैठक झाली. त्यावेळी उपमुख्यमंत्री शिंदे बोलत होते. यावेळी खासदार डॉ. श्रीकांत शिंदे, आमदार राजेश मोरे, उपमुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव असोम गुप्ता, नगरविकास विभागाचे अपर मुख्य सचिव गोविंदराज, नवी मुंबई महापालिका आयुक्त कैलास शिंदे, ठाणे जिल्हाधिकारी श्रीकृष्ण पांचाळ आदी उपस्थित होते.



या गावांमध्ये तातडीने मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी नवी मुंबई महापालिकेने कार्यवाहीला वेग द्यावा. तात्पुरती आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून देण्यासाठी पोर्टा केबिनच्या सहाय्याने दवाखाने सुरू करण्यात यावे. नावाळी येथे असलेल्या जुन्या इमारतीमध्ये नव्याने रुग्णालय सुरू करण्यासाठी संबंधितांना निर्देश द्यावे, असे उपमुख्यमंत्र्यांनी यावेळी सांगितले. वाकळण येथील तलावाचे

सुशोभीकरण करून नवी मुंबई महापालिकेच्या सफाई कर्मचाऱ्यांमार्फत या गावांमधील साफसफाई करण्यात यावी. शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमणे तातडीने हटविण्यात यावी तसेच या गावांमधील शासकीय दप्तर नवी मुंबईकडे हस्तांतरीत करण्याच्या प्रक्रियेला वेग देण्याचे निर्देश उपमुख्यमंत्री शिंदे यांनी दिले. या गावांचा नियोजन आराखडा तयार करण्याचे काम सुरू असून रस्ते, पायाभूत सुविधा, जमिनीचा उपयोग आदी घटकांचे सर्वेक्षण ड्रोनच्या माध्यमातून करण्यात येत असल्याचे आयुक्त शिंदे यांनी सांगितले. नवी मुंबई महापालिकेच्या २०२५-२६ च्या अर्थसंकल्पात या १४ गावांसाठी १९ कोटी ७० लाख रुपयांची तरतूद करण्यात आली असून त्यामध्ये प्राधान्याने शाळा, आरोग्य केंद्र, पाणी पुरवठा, मलनिस्सारण, पायवाटा, रस्ते या सुविधांचा समावेश असल्याचे आयुक्तांनी सांगितले.

मुंबई लुटण्यासाठी बुलेट ट्रेन

गद्दारांची सेना भाजपमध्ये विलीन होणार : संजय राऊत

■ महासागर प्रतिनिधी,

मुंबई, दि. २० :

मुंबईचा घास मिळण्यासाठी मुंबईतून सुरतला बुलेट ट्रेन निर्माण केली जात आहे. मुंबई लुटण्यासाठी हे सर्व सुरू आहे. मुंबई पासून इतर कुठे ही ट्रेन का नाही, असा सवाल उबाठाचे नेते संजय राऊत यांनी केला आहे. तर 4 तारखेला पुण्यात उद्भव ठाकरेंचा दौरा आहे. तर इतका दबाव आणून जयंत पाटील त्यांच्या पक्षात जायला तयार नाही म्हणून त्यांच्यावर राग आहे, म्हणून त्यांच्यावर अशी खालच्या भाषेत टीका करण्यात येत आहे. महापुतीचे 90 टक्के आमदार हे वोट चोरीच्या माध्यमातून निवडून आले आहेत असा टोलाही राऊत यांनी लगावला आहे.

संजय राऊत म्हणाले की, नारायण राणे यांच्या मुलाने वडीलांचे नाव काढण्याचे सुरू केले. त्याला भाजपने पाठीशी घातले. म्हणून ही सर्व घाण वाढत गेली आहे. आम्ही



कधी कुणाचा बाप काढला नाही, त्यांचे कर्तृत्व काढले नाही. गोपीचंद पडळकर यांनी जयंत पाटील यांच्या बडिलांवर चुकीचे बोलणं हे अतिशय दुर्दैवी आहे. फडणवीसांनी त्यांच्या टीमला संस्कार शिकवावे. 12 ते 13 वेळेस समज देऊन जर हा माणूस ऐकत नसेल तरी त्याला तुमचा पाटिंबा आहे.

संजय राऊत म्हणाले की, एकनाथ शिंदे यांनी चित्रपट काढला म्हणजे त्यांना आनंद दिशे समजले असे नाही. चित्रपटमधील 90 टक्के गोष्टी या खोट्या आणि भंपक आहेत.

पडळकरांसारखे विकृत पोसले : अंजली दमानिया

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० :

मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनीच गोपीचंद पडळकर यांच्यासारखा विकृत पुढाऱ्यांना पोसले आहे. ते त्यांचा वेळ पडल्यावर गरजेनुसार वापर करतात, अशी टीका सामाजिक कार्यकर्त्या अंजली दमानिया यांनी फडणवीसांवर निशाणा साधताना केली आहे. त्यांनी वाल्मीक कराडचा राईट हँड असलेल्या गोदया गितेवरील मकोका रद्द करण्यावरूनही सरकार व पोलिस प्रशासनाला धारेवर धरले आहे.

गोपीचंद पडळकर यांनी नुकतेच जयंत पाटील व त्यांच्या कुटुंबीयांविषयी वादग्रस्त विधान केले होते. त्यांच्या विधानाचे राज्याच्या राजकारणात तीव्र पडसाद उमटत आहेत. अनेक राजकीय नेत्यांनी या प्रकरणी पडळकरांच्या विधानाचा निषेध केला आहे. स्वतः शरद पवारांनी याविषयी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना फोन करून आपली नाराजी कळवली. त्यानंतर स्वतः मुख्यमंत्र्यांनीही पडळकरांना भान राखून बोलण्याचा सल्ला देत त्यांचे कान टोचले. त्यानंतर आता सामाजिक कार्यकर्त्या अंजली दमानिया यांनी या प्रकरणी पडळकरांसारखे त्यांचे 'राजकीय बॉस' असलेल्या फडणवीसांना धारेवर धरले आहे.

अतिवृष्टीमुळे १४ लाख हेक्टर शेतीचा चिखल शेतकऱ्यांना हेक्टरी ५० हजारांची मदत द्या : रोहित पवार

■ महासागर प्रतिनिधी,

मुंबई, दि. २० :

राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी शरदचंद्र पवार पक्षाचे आमदार रोहित पवार यांनी अतिवृष्टीमुळे राज्यातील 14 लाख हेक्टरहून अधिकच्या शेतीचा चिखल झाल्याचा दावा केला आहे. या प्रकरणी त्यांनी सरकारला शेतकऱ्यांना हेक्टरी 50 हजार रुपयांची तातडीने मदत देण्याचे आवाहन केले आहे. विशेषतः शेतकऱ्यांना कर्जमाफी करण्यासाठीही हीच योग्य वेळ असल्याचे त्यांनी म्हटले आहे. राज्यात गत काही दिवसांपासून मुसळधार पाऊस होत आहे. यामुळे शेतीचे मोठे नुकसान झाले आहे. अनेक ठिकाणी शेती खरडून गेली आहे. त्यामुळे अगोदरच संकटात असलेल्या शेतकऱ्यांचे पाय आणखी खोलात गेलेत. या पार्श्वभूमीवर आमदार रोहित पवार यांनी सरकारला शेतकऱ्यांना तत्काळ मदतीचा हात देण्याचे आवाहन केले आहे. त्यांनी हे सरकार



जातीधर्मांमध्ये वाद लावणारे असल्याचीही टीका केली आहे. रोहित पवार म्हणाले, जातीधर्मांमध्ये वाद लावणाऱ्या सरकारला सांगावचंय.. की आज अतिवृष्टीमुळे राज्यातील 14 लाख हेक्टरहून अधिक शेतीचा चिखल झालाय, त्यामुळे अडचणीत आलेला बळीराजा आक्रोश करतोय. यात कोणत्याही एका जातीचा नाही तर सर्व जाती-धर्माचे शेतकरी आहेत. या अडचणीतील बळीराजाला हात देण्यासाठी तातडीने 50 हजार रु. प्रति

हेक्टरी मदत जाहीर करावी आणि कर्जमाफीसाठी अधिक वाट न बघता काही नेते स्वतःच्या राजकीय पुनर्वसनासाठी मोर्चाचे प्रतिनिधीत्व करत आहेत. पण मोर्चाला येणाऱ्या लोकांच्या घरालाही चूलही या अतिवृष्टीने विझलीय. त्यामुळे जाती-जातीत वाद निर्माण करण्याऐवजी या मोर्चात त्यांनी शेतकऱ्यांची बाजू ठामपणे मांडली तर अधिक योग्य ठरेल. वास्तविक राज्यात आणि केंद्रातही सत्तेत असताना त्यांना आपल्या मागण्यांवर एकत्रित बसून योग्य मार्ग काढणं शक्य आहे, पण त्याऐवजी सत्तेत असतानाही ते मोर्चे का काढत आहेत, हेही त्यांनी लोकांना सांगावं, असे ते म्हणाले. ते आपल्या अन्य एका दिवसामध्ये म्हणाले, आज राज्यात नैसर्गिक आपत्तीमुळे शेतकरी पूर्णतः उध्वस्त झाला असताना सरकारने शेतकऱ्यांना सडळ हाताने मदत करणे गरजेचे असताना सरकार मात्र हात आखडता घेताना दिसतंय.

एमआयटी कॅम्पसमध्ये आढळला मृतदेह

■ महासागर प्रतिनिधी, पुणे, दि. २० :

पुण्यातील लोणी परिसरात असलेल्या एमआयटी कॉलेजच्या आवारात 65 वर्षीय व्यक्तीचा मृतदेह आढळून आल्याने एकच खळबळ उडाली आहे. सुभाष कामटे (वय 65) असे या मृत व्यक्तीचे नाव असून, ते गेल्या आठ दिवसांपासून बेपत्ता होते. मुळ मुठा नदीच्या किनाऱ्यावर कॉलेजच्या मागील बाजूस त्यांचा मृतदेह सापडला. यामुळे परिसरात भीतीचे वातावरण निर्माण झाले असून, हा मृत्यू आत्महत्या आहे की हत्या, याबाबत संशय व्यक्त केला जात आहे.

सुभाष कामटे हे मूळचे पुण्याच्या फुरसुंगी परिसरातील रहिवासी होते. त्यांच्या कुटुंबीयांनी ते बेपत्ता झाल्याची तक्रार फुरसुंगी पोलिस ठाण्यात दाखल केली होती. पोलिसांच्या प्राथमिक तपासात त्यांना दारूचे व्यसन असल्याची माहिती समोर आली आहे. गुरुवारी दुपारी मच्छीमारांना त्यांचा मृतदेह एमआयटी कॉलेजच्या आवारात आढळून आला. सध्या मृतदेह शवविच्छेदनासाठी पाठवण्यात आला असून, मृत्यूचे नेमके कारण अहवाल आल्यानंतरच स्पष्ट होईल, असे पोलिसांनी सांगितले आहे.

पुण्यात गेल्या काही दिवसांपासून झालेल्या मुसळधार पावसामुळे मुळ मुठा नदीच्या पात्रात पाण्याचा विसर्ग वाढला होता. त्यामुळे मृतदेह वाहून आला असावा, असा अंदाजही पोलिस व्यक्त करत आहेत. यामुळे पोलिसांना तपास करताना काही अडचणी येऊ शकतात. ही आत्महत्या आहे की हत्या? याचा तपास पोलिस करत आहेत. या घटनेमुळे परिसरात भीतीचे वातावरण पसरले असून, पोलिस अधिक तपास करत आहेत.

त्र्यंबकेश्वर येथे तीन पत्रकारांवर गुंडांकडून हल्ला



■ महासागर प्रतिनिधी, नाशिक, दि. २० :

त्र्यंबकेश्वर येथे वृत्तानेसाठी जात असताना, स्वामी समर्थ केंद्राजवळ असलेल्या पार्किंगवरील गुंड प्रवृत्तीच्या लोकांकडून नाशिकमधील इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचे प्रतिनिधी पत्रकार योगेश खरे, अभिजीत सोनवणे, किरण ताजणे यांना जबर मारहाण करण्यात आली. या मारहाणेमध्ये गंभीर जखमी झालेल्या पत्रकार किरण ताजणे यांची मंत्री छान भुजबळ यांनी नाशिकच्या अपोलो रुग्णालयात भेट घेऊन तब्येतीची विचारपूस केली. तसेच या घटनेचा तीव्र निषेध व्यक्त करत मारहाण करणाऱ्या गुंडांना कठोरात कठोर कारवाई करण्याच्या सूचना पोलीस अधीक्षक बाळासाहेब पाटील यांना दिल्या.

त्र्यंबकेश्वर येथे कुंभमेळ्याच्या पार्श्वभूमीवर आयोजित साधू महंतांच्या बैठकीचे वातांन करण्यासाठी नाशिक येथून पत्रकार त्र्यंबकेश्वर येथे

मारहाण करणाऱ्यांवर कठोर कारवाईचे मंत्री भुजबळांचे पोलिसांना आदेश

गेले असता स्वामी समर्थ केंद्राजवळ असलेल्या पार्किंगवरील गुंड प्रवृत्तीच्या कर्मचाऱ्यांकडून त्यांना अडवण्यात आले. पत्रकारांनी आपली ओळख देऊन बैठकीचे वातांन करण्यासाठी जात असल्याची माहिती दिली. पत्रकार गाडीचा खाली उतरल्यावर 'झी' वृत्त वाहिनीचे पत्रकार योगेश खरे, 'साम' वृत्त वाहिनीचे पत्रकार अभिजीत सोनवणे व 'पुढारी' वृत्तवाहिनीचे पत्रकार किरण ताजणे यांना जबर मारहाण केली. मुंबईवरून नाशिकच्या दिशेने येत असतांना मंत्री छान भुजबळ यांना या घटनेची माहिती मिळताच त्यांनी नाशिक ग्रामीण पोलिस अधीक्षक बाळासाहेब पाटील व जिल्हाधिकारी जलज शर्मा यांना दूरध्वनीद्वारे संपर्क करत या आरोपींवर कारवाई करण्याचे आदेश दिले.

रत्नागिरी जिल्ह्यात ७८१ ठिकाणी स्वयंचलित हवामान केंद्रे कार्यान्वीत होणार

■ महासागर प्रतिनिधी, रत्नागिरी, दि. २० :

केंद्र व राज्य शासनाच्या पुढाकाराने रत्नागिरी जिल्ह्यात ७८१ ठिकाणी लवकरच स्वयंचलित हवामान केंद्रे उभारण्यात येणार आहेत. कृषी विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या वेदर इन्फॉर्मेशन अँड नेटवर्क डेटा सिस्टीम या महत्वाकांक्षी योजनेत रत्नागिरी जिल्ह्याचा समावेश करण्यात आल्याने याचा जास्तीत जास्त फायदा शेतकरी वर्गाला होणार आहे.

वेदर इन्फॉर्मेशन अँड नेटवर्क डेटा सिस्टीम ही महत्वाकांक्षी योजना संपूर्ण देशात राबविण्यात येत आहे. याबरोबर महाराष्ट्र राज्यात देखील राज्य सरकारच्या मदतीने ही योजना राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात राबवली जात आहे. हवामानदृष्ट्या संवेदनशील मानल्या जाणाऱ्या या रत्नागिरी जिल्ह्यात तब्बल ७८१ ठिकाणी स्वयंचलित हवामान केंद्रे उभारली जाणार आहेत. ही योजना जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांसाठी

छत्तीसगडमधील सर्वात मोठ्या खाणीच्या कामकाजास प्रारंभ

■ महासागर प्रतिनिधी,

नागपूर, दि. २० :

महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी मर्यादित (महानिर्मिती) ने आज रायगड जिल्ह्यातील तमनार तहसील येथील गारे-पालमा सेक्टर-II कोळसा खाणीच्या कामकाजास औपचारिक प्रारंभ केला. या खाणीतील बॉक्स कटिंग उपक्रमाचा शुभारंभ महानिर्मितीचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक राधाकृष्णन बी. (भा.प्र.से.) यांच्या उपस्थितीमध्ये पार पडला. या प्रसंगी संचालक (वित्त) मनेश



विश्वनाथ वाघिरकर, संचालक (प्रकल्प) अभय हरणे, कार्यकारी संचालक डॉ. नितीन वाघ, पंकज सापटे, मुख्य अभियंता एस.एम. पंडीत व प्रशासकीय अधिकारी, वरिष्ठ अधिकारी यांची उपस्थित होती.

या प्रकल्पासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व पर्यावरणीय, वन, खाण व प्रशासकीय मंजूना महानिर्मितीने प्राप्त केल्या आहेत. आज खाणीचे औपचारिक उद्घाटन करण्यात आले असून आवश्यक परवानग्यांच्या आधारे

इतकी आहे. या खाणीतून मिळणारा

कोळसा महाराष्ट्राच्या ऊर्जा गरजांची पूर्तता करण्यासाठी अत्यंत महत्वाचा ठरणार असून चंद्रपूर, कोराडी आणि परळी येथील औष्णिक वीज निर्मिती संचांना कोळसा पुरवठा सुनिश्चित केला जाणार आहे. यामुळे राष्ट्रीय ग्रीडमध्ये ३२०० मेगावॅटहून अधिक वीज उपलब्ध होईल. या खाणीच्या कार्यान्वयनमुळे भारताची कोळसा आयातीवरील अवलंबित्व मोठ्या प्रमाणात कमी होणार असून देशाला देशांतर्गत कोळसा संसाधनांद्वारे ऊर्जा स्वावलंबनाच्या मार्गावर नेणारे हे ऐतिहासिक पाऊल ठरणार आहे. हा आत्मनिर्भर भारत या दृष्टिकोनाकडे एक महत्त्वपूर्ण टप्पा मानला जात आहे.

यांचे संयुक्त विद्यमाने नागझिरा अधवारूप पर्वटने स्थळ, पिटेझीरी व वलझाझी येथील तालुकास्तरीय शुभांशंच पार पडल. या अंशंगी कायिकार्या, कर्मचारी, नागरिकांनी स्वच्छतेची शिष्य पंडेन या कार्यक्रमामाचा शुभांशंच केला. सोबतच सर्वानी नागझिरा पर्वटने स्थळ गेट जवळ परिसर स्वच्छता व कचरा कुंड्या खाली कर्नन स्वच्छतेचा संदेश दिला. यावेळी गट विकास अधिकारी श्री पुंडलिक जाधव, सहायक गट विकास अधिकारी श्री. प्रदीप समरीत, संपर्नची पुरुषोत्तम रम खुमोडे, उपसंपर्नची सत्यपाल मस्कोले, विस्तार अधिकारी (पंचायत) श्री. ललित कुंभरे, गट संसाधन केंद्र (पा. व स्व.) चे श्री जनार्दन डोरेल, श्री निरंजन गणवरी, गौतम बोरकर, व नागरिकांनी उपस्थिती होती. **पं. स. लालादूर अंतर्गत पंचायत चारभूटी** येथे तालुकास्तरीय शुभांशंच गटविकास अधिकारी मनोज कुमार बडोले यांचं मार्गदर्शनात पार पडला. यावेळी पं. स. सभापती पुरुषोत्तम ठाकरे, उपसभापती. सी. संजना वरखडे, उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (महिला व बालकल्याण) श्री. संजय जोळे, बालविकास प्रकल्प अधिकारी श्री पी.टी. मेंडे, विस्तार अधिकारी (पंचायत) जे. आर. डोारे, श्री एस एस नागदेवे, संपर्न श्री. शीरोला नागदेवे, ग्रामपंचायत अधिकारी कु.सी.पी.नेताम, गट समन्वयक त्रिदा उके, समूह समन्वयक चेन्न मेश्राम, वॉर पिण्णयुके अभियंता भूषण वलथरे, संदीप बोरकर, सचिन राठोड व नागरिक उपस्थित होते. यावेळी मॉडल परिसरात स्वच्छता कर्नन पुॉस्टिक गोळा करण्यात आला. पंचायत समिती पक्नी अंतर्गत ग्रामपंचायत भुयार येथे 'स्वच्छता ही सेवा' शुभांशंच पार पडला. यावेळी गट विकास अधिकारी श्री माने, माजी पं. स. सदस्य श्री शरद देवाडे, जिल्हा कक्षाचे अजय गजपूर, अंशुश्री मंगले, बबन येवगे, विस्तार अधिकारी (पंचायत) श्री हजारे, पं.स. सी. गंगा बाळबुधे, ग्रामपंचायत अधिकारी गेडम मॅडम, जायदीश तन्हेकार व विविध समित्यांचे पदाधिकाारी उपस्थित होते.

या अनोख्या मेळाव्याला पाहण्यासाठी लहान मुलांपासून ते तरुण आणि वयोवृद्धांपर्यंत सर्वांनी मोठी गर्दी केली होती.

राधा मेंढे,दिक्षा गेडाम,श्रमिका
पातोडे,अलविया पठान,प्रियंका
बागडे सर्व शिक्षक वृंद शिक्षकेत्तर
कर्मचारी ह्यांनी सहकार्य केले.
कार्यक्रमाचे संचालन छाया राऊत
,निशा रामटेके ह्यांनी केले. तर
आभार शिवाली गुप्ता ह्यांनी केले.



गरबा : प्रवेशाचे राजकारण !



नवरात्रोत्सवातल्या गरब्यामध्ये मुस्लिमांना प्रवेश नाही, अशी भूमिका विश्व हिंदू परिषदेने घेतल्याने नव्या वादाला तोंड फुटणार आहे. देशात धार्मिक तेढ निर्माण करण्याचा प्रयत्न सुरू असल्याचा आरोप उद्धव ठाकरे यांच्या शिवसेनेचे नेते संजय राऊत यांनी केलाय, तर काँग्रेस नेते विजय वडेटीवार यांनी त्यांना धर्माच्या नावावर राजकारण करून पोळी शेंकायची आहे, असा आरोप केला.

देशभरात सोमवार २२ सप्टेंबर रोजी घटस्थापना होईल. त्या पार्श्वभूमीवर गरबा आयोजकांनीही जोरदार तयारी सुरू केली. राज्यभरात ठिकठिकाणी छोट्या शहरांपासून ते थेट मेट्रो सिटीपर्यंत गरब्यासाठी स्टेज, मंडप उभारणी सुरू आहे. मात्र, तत्पूर्वीच आरोप-प्रत्यारोपाची राळ उडल्याचे दिसून येते.

नवरात्रोत्सव फक्त हिंदूंचा आहे. त्यामुळे गरब्यामध्ये मुस्लिमांना प्रवेश नको. गरब्यामध्ये प्रवेश देण्यापूर्वी आधारकार्ड तपासा. त्यानंतर प्रवेश द्या. मुस्लिम तरुणांनी गरब्यामध्ये प्रवेश केला, तर त्यांना पोलिसांच्या ताब्यात घ्या, अशा सूचना विश्व हिंदू परिषदेने गरबा आयोजकांना दिल्याचे समजते. त्याचे पडसाद राजकीय क्षेत्रातही उमटताना दिसत आहेत. येणाऱ्या काळात महापालिका निवडणुका आहेत. त्यामुळे उद्धव ठाकरेची शिवसेना, काँग्रेस आक्रमक झाली असून, त्यांनी या भूमिकेला विरोध केला आहे.

बजरंग दलाची निगराणी
प्रत्येक गरब्यावर बजरंग दलाच्या कार्यकर्त्यांची करडी नजर असणार आहे. विश्व हिंदू परिषद या संदर्भात पोलिसांशी भेट घेऊन त्यांनाही पत्र देणार असल्याचे समजते. विश्व हिंदू परिषद आणि

बजरंग दल या दोन्ही राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ परिवारातील शाखा आहेत. राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाकडून यावर अजून तरी कोणीही प्रतिक्रिया दिलेली नाही. त्यांची भूमिका काय? याकडे साऱ्यांचे लक्ष आहे. मध्यप्रदेश, गुजरात आणि महाराष्ट्रातही यापूर्वी अनेकदा विश्व हिंदू परिषदेने अशी भूमिका घेतली होती. काही हिंदुत्ववादी संघटनांनी गरब्याच्या कार्यक्रमांत येणाऱ्यांचे ओळखपत्र बघून केवळ हिंदूंनाच प्रवेश द्यावा असे आवाहन केले आहे. हिंदूंच्या वंशविवेकावर उठलेल्या लव्ह जिहादवर निबंध आणण्यासाठी काही राज्यांत याविषयी कायदा करण्यात आला आहे. महाराष्ट्र सरकारही

हा कायदा करण्यास अनुकूल आहे. नवरात्रीच्या काळात धर्मांध प्रवृत्ती गरब्याच्या कार्यक्रमांत शिरतात आणि हिंदू मुलींना लक्ष्य करतात, त्यांना प्रेमाच्या जाळ्यात ओढतात. दरवर्षी अशा प्रकारच्या घटना मोठ्या प्रमाणात घडतात, असे या संघटनांच्या काहीजणांचे स्पष्ट मत आहे. **विश्व परंपरांचे काम**
उद्धव ठाकरेच्या शिवसेनेचे नेते संजय राऊत यावर आक्रमक झालेत. ते म्हणाले की, या देशामध्ये अशाप्रकारे धार्मिक, धर्मांध वातावरण निर्माण करण्याचे काम चालू आहे आणि हीच त्यांची रोजी रोटी आहे. मी अगदीच सर्वधर्मसमभाव्याच्या गोष्टी कधीच करणार नाही.

संजय राऊत पुढे म्हणाले की, 'ज्या प्रकारे विश्व परंपरांचे काम चालले आहे, ते महाराष्ट्राला आणि देशाला भूषणावह नाही, असे उत्तर राऊत यांनी माध्यमांशी बोलताना दिले. ठाकरे गटाने या विषयावर दोन वर्षांपूर्वीही अशीच भूमिका घेतली होती. त्याचीच पुनरावृत्ती राऊत यांनी आज केली.' **आपली पोळी शेकायची**

काँग्रेस नेते विजय वडेटीवार म्हणाले की, 'मुस्लिमांना गरब्यात प्रवेश नका देऊ. त्यांना आगच लावायची आहे. त्यांना समाजामध्ये दरीच निर्माण करायची आहे. धर्माधर्मांमध्ये आग लावून धर्माच्या नावावर राजकारण करायचे आहे आणि आपली पोळी शेकायची आहे. त्यामुळे विश्व हिंदू परिषद काही नव्याने बोलतेय असे नाही.' विजय वडेटीवार पुढे म्हणाले की, 'देश अस्थिर करण्यासाठीच यांचा जुनम झालेला आहे. देशातले वातावरण दूषित करून सत्तेसाठी वाटेल त्या स्तरावर जायचे अशी भूमिका घेऊन भाजपच्या सर्व संघटना काम करतात. त्यांना हा देश जोडून राहावा, देशातील मतभेद मिटावे, देश सौविधानावर चालावा अशी मानसिकताच त्या लोकांची नाही.'

मुळात गरबा हा नृत्य प्रकार आता ईव्हेंट म्हणून साजरा व्हायला लागला आहे. एका विशिष्ट धर्माच्या मुलींना दुसऱ्या समाजाकडून प्रेमाच्या जाळ्यात ओढून विवाह करण्याच्या काही घटना घडल्या असतीलही. त्यावरून, विशिष्ट समाजाला गरबामध्ये प्रवेश नाकारणे योग्य नव्हे.

विरोध दर्शवणाऱ्या अशा संघटना आणि त्यांच्याशी निगडित राजकीय पक्षाच्या कित्येक बड्या नेत्यांच्या मुलींनी मुस्लिम तरुणांशी निकाह केल्याची उदाहरणे आहेत. गरबा प्रवेशाच्या आडून राजकारण करण्याचा ही एक वेगळीच खेळी आहे.

दरवर्षी भाद्रपद शुद्ध पौर्णिमेपासून ते अश्विन कृष्ण अमावस्येपर्यंत येणारा पितृपक्ष हा काळ हिंदू समाजासाठी विशेष मानला जातो. या काळात मृत पूर्वज पितृलोकातून पृथ्वीवर येतात, असे मानले जाते.

त्यांच्या आत्मांची तृप्ती आणि शांती व्हावी म्हणून श्राद्ध, तर्पण, पिंडदान अशी कर्मकांडे केली जातात. परंपरेनुसार या १५ दिवसांत कुठलेही शुभकार्य केले जात नाही. जणू आपलेच पितर अशुभ ठरवले गेले आहेत!

आज प्रश्न असा आहे की, या कर्मकांडांचा खरोखर आत्म्यांच्या तृप्तीशी संबंध आहे काय? की हा धर्माच्या नावाखाली चालवलेला भीतीचा व्यापार आहे? **दरवर्षी होणारे विधी : तृप्ती की दाम्भिकता ?**
श्राद्धविधीचे मूळ तत्त्व असे सांगितले जाते की, पिंडदानाशिवाय आत्म्याला मुक्ती मिळत नाही. मग प्रश्न असा निर्माण होतो की जर एकदाच पिंडदानाने आत्मा तृप्त होत असेल, तर दरवर्षी तेच विधी करण्याची गरज काय? आत्म्यांना वर्षातून एकदाच भूक लागते का? मुक्त झालेला आत्मा पुन्हा अपूर्ण का ठरतो? या प्रश्नांची उत्तरे कोणकडेच नाहीत. त्यामुळे हे स्पष्ट होते की, विधीचा खरा उद्देश पितरांची तृप्ती नसून, समाजावर भीती व अपराधगंड लावून पंडित-पुरोहितांचा, भटवांचा ब्राम्हणोद्योग टिकवणे हा आहे.

स्त्रियांसाठी बंदी, पुरुषसत्ताक परंपरा
श्राद्ध विधीत स्त्रियांना स्थान नाही. पुराणांत स्पष्ट सांगितले आहे की, पुत्राशिवाय पितरांना स्पर्शग्राही होत नाही. यामुळे मुला नसल्यास पितरांना मुक्ती मिळणार नाही, अशी भीती निर्माण केली गेली. हे थेट स्त्रियांना दुय्यम मानणाऱ्या मानसिकतेतून आलेले आहे. ज्या मातांनी आपल्याला जन्म दिला, त्यांनाच श्राद्धकर्माचा अधिकार नाही, हीच त्या व्यवस्थेची शोकांतिका आहे.

विज्ञानाच्या कसोटीवर श्राद्ध
विज्ञानाने आजवर आत्म्याचे अस्तित्वच सिद्ध केलेले नाही. मग आत्मा कावळ्यात येतो किंवा कावळा पितरांचा दूत आहे, असा समज कसा ग्राह्य धरायचा? कावळा हा वर्षभर मृत प्राणी, घाण, सडके अवशेष खाऊन परिसर स्वच्छ ठेवतो. तो मांसाहारी जास्त आहे, शाकाहारी कमी. तरीसुद्धा पितृपक्षात त्याला शुद्धतेचे प्रतीक मानले जाते.

ज्या पंधर्याला आपण १२ महिने गलिच्छ आहाराशी जोडतो, त्यालाच एका दिवसापुरता शुभ ठरवणे म्हणजे प्रचंड विरोधाभास. याहून गंमतीशीर म्हणजे एकाच कावळ्याने जर अनेक पिंड खाल्ले, तर तो अनेक आत्म्यांचा वासस्थान ठरतो काय? मुस्लीम, ख्रिश्चन धर्मीयांचे आत्मे कावळ्यात येत नाहीत का? पिंडावर येणारा कावळा स्त्री आत्म्याचा की पुरुष आत्म्याचा आहे, हे कसे ठरते? अशा साध्या प्रश्नांची उत्तरेही धर्ममार्तंड देऊ शकत नाहीत.

संतपरंपरेची कानउघडणी
आपल्या संतांनी या दाम्भिकतेवर कठोर टीका केली. तुकाराम महाराज म्हणतात *जित्या नाही अन्न मेल्यावरी पिंडदान हे तो चाव्याचावळी*

एकनाथ महाराज सांगतात... *जिता मायबापा न घालिती अन्न मेल्या प्रेतावरी करिती पिंडदान*

कबीर उपरोधाने म्हणतात *जिंदा बापाको रोटी न खिलावे, मरे बाप पाछातो...*

गाडगेबाबा ठणकावून म्हणाले...पिंडदान नका कर. मृत पूर्वजाला स्मृती जपा. त्यांच्या चांगल्या कामांचे अनुकरण करा. गरिबांना अन्न द्या, मुलांना शिक्षण द्या हाच खरी श्राद्ध आहे. हे विचार आजही तितकेच लागू आहेत.

गाडगेबाबांचा प्रसंग : हास्यातून उपहास
गो. नी. दांडेकरांनी लिहिलेल्या चरित्रात एक प्रसंग येतो. गाडगेबाबा पंढरपूरला गेले असताना त्यांनी पाहिले की, भटजी अन्न आकाशात फेकून मृत आत्म्यांना पाठवत आहे. बाबा त्याच्यावर पाणी उडवू लागले. भटजी रागाने ओरडला... हे काय करतोस? गाडगेबाबा शांतपणे म्हणाले माझ्या अमरावतीच्या संन्याच्या बागेला पाणी घालत आहे. तेव्हा लोकांनी विचारले, इतके दूर

: पितृपक्ष : अंधश्रद्धेचा वारसा की विवेकाचा अपमान?

गजानन हरणे खडकी, अकोला. 9822942623

खेळ आहे. जिवंत असताना सन्मान न देणाऱ्या समाज, मृत्यूनंतर कावळ्यांना खीर-पुऱ्या घालून कर्तव्यपूर्वी करतो. हा दाम्भिकपणा इतर धर्मात नाही, तो फक्त हिंदू धर्मात आहे.

आर्थिक व्यवहार , भटजींचा व्यवसाय
श्राद्धविधीचे खरे लाभार्थी म्हणजे पुरोहित. विधी सकाळी घ्या, कारण कावळे तेव्हा भुकेले असतात. विधी तीर्थक्षेत्रावर घ्या, कारण तिथले कावळे माणसांना सरावलेले असतात.

हे स्पष्ट दाखवते की, हा आत्म्यांशी काहीही संबंध नसून, अन्न खात्रीने कावळ्याला मिळवून यासाठी आखलेला व्यवहार आहे. इतिहास साक्षी आहे. हजारो वर्षे हे विधी करूनही समाज वारिध्यातच आहे, श्रीमंती फक्त भटवांच्या पोटात गेली आहे.

विवेकाचा आवाज

गाडगे महाराजांनी लोकांच्या डोळ्यावरचे पट्टे काढणारे प्रश्न विचारले, मृत शरीराची राख झाल्यावर त्याच्या नावाने तुम्ही जे अन्न देता, त्याचा उपभोग कोण घेतो? आत्म्याला नाक, तोंड, पोट असते काय? असेल तर मृत्यू म्हणजे काय? हे प्रश्न आजही समाजाच्या विवेकाला जागे करण्यासाठी पुरेसे आहेत.

योग्य पर्याय, खऱ्या अर्थाने श्राद्ध

पितृस्मरण हा एक मानवी भाव आहे. पण तो अंधश्रद्धेने नव्हे, तर विवेकाने व्यक्त व्हायला हवा. पूर्वजांची स्मृती जपा. त्यांच्या चांगल्या विचारांचे अनुकरण करा.त्यांच्या नावाने सामाजिक कार्य करा. गरिबांना अन्न, शिक्षण द्या. अडला ना, दीन दलीत गोर गरीब

गरजूंना वेळेवर मदत करा हेच खरे पितृऋण फेडणे आहे.

निष्कर्ष
पितृपक्ष, श्राद्ध, पिंडदान ही कर्मकांडे आज विज्ञानाच्या कसोटीवर टिकत नाहीत. उलट ती

समाजाला अंधश्रद्धेच्या अंधारात ढकलतात. संत, समाजसुधारक, तर्कवादी, विज्ञानवादी विचारवंत यांनी वारंवार कानउघडणी केली तरीही आपण अजून जागे झालो नाही. २१व्या शतकातील खरी गरज म्हणजे, श्रद्धा नव्हे, विवेक. कर्मकांड नव्हे, समाजोपयोगी कृती.

भूतकाळाच्या भीतीत जगणे नव्हे, विज्ञानाच्या प्रकाशात पुढे जाणे. आपण जर वेळेवर जागे झालो नाही, तर भविष्यातील पिढ्या आपल्या या आंधळेपणावर हसतील.

मग कालाय नमः आज काळ बदललेला आहे वैज्ञानिक दृष्टिकोन आपण स्वीकारला पाहिजे. अनेक नवनवीन विज्ञानाचे शोध लागलेले आहेत. जुन्या काळात या गोष्टी माहीत नसल्यामुळे आपले पूर्वज हे सगळं करत होते .परंतु आज आपण एकविसाव्या शतकात जगत असताना सुद्धा त्याच अंधश्रद्धा पाळत असेल तर आपल्यासारखे मुर्ख आपणच. श्राद्ध, तेरवी,गोड जेवण या सारख्या अनेक अंधश्रद्धा ह्या काळाच्या दृष्टीने थांबवणे गरजेचे आहे. ते आपण सर्वांमिळून थांबवण्यासाठी पुढे येणे काळजी गरज आहे. मी माझ्या आई-वडिलांचे तेरवी, श्राद्ध, गोड जेवण आदी रुढी परंपरा पाडल्या नाहीत त्यांना जाऊन आज २० वर्ष पूर्ण झाले तरी माझ्या घरावर, माझ्यावर काही फरक, परिणाम झालेला नाही. आपणही सर्वजण हिंमत करून या अनिष्ट चालीरीती रुढी परंपरा डोळ्यातून बाहेर फेकून द्या व विवेक बुद्धीने जीवात जगावे ही सर्वोत्तम नम्र विनंती.

(लेखक हे साहित्यिक, समाजसेवक, समाजसुधारक, कवी, वक्ता, विश्लेषक, प्रबोधनकार. आंदोलक , प्रचारक, वारकरी आणि योगी शिक्षक आहेत)

काल संध्याकाळची गोष्ट.
गॅलरीत उभी असताना एक शाळकरी मुलगी सायकलवरून जात होती. अचानक तिच्या सायकलची चेन निघाली आणि ती थोडक्यात पडता पडता वाचली पण तिच्या पायाला मात्र दुखापत झाली. त्या क्षणी जे चित्र बघायला मिळाले ते पाहून खूप वाईट वाटले आणि चीडही आली. मनात विचार आला, खरच मुलांवर संस्कार होणे खुपच आवश्यक आहे. कारण तिथे बाजूला जी किशोरवयीन मुले बसली होती त्यांनी त्या मुलीची मदत करणे तर सोडाच पण ती फिदीफिदी हसायला लागली. काय म्हणायचे याला?

चुको मुलांची होती की पालकांची? पालकांनी जर योग्य संस्कार मुलांवर केले असते तर असे घडले नसते.पण थोडक्याच वेळात वेगळं चित्र बघायला मिळालं आणि ते सुखावणारं होतं.

त्याच ठिकाणी एक तरुणी तिच्या घरासमोर गप्पा मारत उभी होती. घटना घडल्यानंतर क्षणावाही विलंब न करता तिने त्या मुलीला सायकल उचलण्यास मदत केली, तिची आस्थेने विचारपूस केली आणि लगेच तिच्या छोट्या भावाला आठवून

संस्कार हरवत चालले का ?
आवाज देऊन त्या मुलीच्या सायकलची चेन बसविण्यास सांगितले. कृती लहानशीच होती पण संस्कारामधील फरक दाखवणारी होती आपल्याकडे शिक्षणाला, करिअरला आणि यशाला खूप महत्त्व दिलं जातं, पण खरे संस्कार मात्र मागे पडत आहेत का, हा प्रश्नही तेवढाच महत्त्वाचा आहे. आजच्या पिढीला मोबाईल, तंत्रज्ञान आणि ज्ञान मिळत आहे; पण त्यासोबत जर दयाळूपणा, संवेदनशीलता आणि माणुसकीचे संस्कार दिले नाहीत तर हे शिक्षण अपूर्णच राहील. म्हणूनच आजच्या समाजाला खरी गरज आहे ती संस्कारांची झ कारण समाज टिकवून ठेवतात ते संस्कारच ! मुलांना केवळ उच्च शिक्षण देणे पुरेसे नाही तर त्यांना माणुसकी संवेदनशीलता आणि सहकार्य हे जोपर्यंत शिकवणार नाही तोपर्यंत हे शिक्षण अपूर्णच राहील. आणि हे संस्कार जेव्हा मुलांवर होतील तेव्हाच त्यातून एक सशक्त समाज निर्माण होईल

■ डॉ. सौ. स्वाती देशमुख नागपूर.

प्रसिद्ध स्टॅण्ड अप कॉमेडियन राजू श्रीवास्तव यांचा आज २१ सप्टेंबर रोजी तिसरा स्मृतिदिन. दोन वर्षांपूर्वी आजच्याच दिवशी त्यांची प्राणज्योत मालवली होती. त्यांच्या अकाली निधनाने मनोरंजन विश्वावर शोककळा पसरली होती. द किंग ऑफ स्टॅण्ड अप कॉमेडी अशी ओळख असलेल्या राजू श्रीवास्तव यांचा २५ डिसेंबर १९५३ रोजी उत्तरप्रदेश मधील कानपुर येथे जन्म झाला. राजू श्रीवास्तव यांचे वडील कवी होते. बर्लॉ काका नावाने त्यांच्या अनेक कविता प्रसिद्ध झाल्या होत्या. राजू श्रीवास्तव लहान असताना आपल्या वडिलांच्या कविता म्हणत. शालेय वयातच त्यांना नकल करण्याचा छंद लागला. शाळेतील शिक्षकांच्या व गावातील माणसांच्या ते हुबेहूब नकला करत.

पुढे ते अमिताभ बच्चन यांची नक्कल करू लागले. अमिताभ बच्चन यांचा हुबेहूब आवाज काढून त्यांनी केलेली नक्कल लोकांना इतकी आवडली की लोक त्यांना ज्युनिअर अमिताभ म्हणू लागले. अमिताभ बच्चन यांच्याप्रमाणेच त्यांनी चित्रपट सुष्टीतील इतर कलाकारांची देखील नक्कल करण्यास सुरुवात केली.

त्यांचा हा नकलाचा कार्यक्रम प्रेक्षकांना आवडू लागला. कानपूरमधील प्रेक्षक त्यांना कॉमेडीसाठी बोलवू लागले. त्यांचे कार्यक्रम लोकप्रिय होऊ लागले तेव्हा त्यांच्या एका मित्राने त्यांना त्यांच्या कॉमेडीची सीडी बनवून विकण्याचा सल्ला दिला. मित्राने दिलेला हा सल्ला त्यांच्यासाठी टर्निंग पॉईंट ठरला. राजू श्रीवास्तव यांनी त्यांच्या कॉमेडीची सीडी मार्केटमध्ये आणल्यानंतर त्यांच्या सिडीला प्रेक्षकांचा तुफान प्रतिसाद मिळाला.

मुंबईतही त्यांच्या सिडी विकल्या जाऊ लागल्या. मुंबईतही त्यांना खूप प्रसिद्धी मिळाली त्यामुळे ते मुंबईत आले आणि चित्रपटांसाठी ऑडिशन देऊ लागले. तेजाब आणि मैने प्यार किया या चित्रपटात त्यांना छोट्या भूमिका मिळाल्या.

त्यानंतर बाजीगर, मिस्टर आझाद

द किंग ऑफ स्टॅण्डअप कॉमेडी राजू श्रीवास्तव



या चित्रपटातही त्यांनी भूमिका केल्या मात्र या भूमिकांनी त्यांना समाधान दिले नाही त्यामुळे ते टीव्हीकडे वळले. देख भाई देख या विनोदी मालिकेत त्यांना काम करण्याची संधी मिळाली. त्यानंतर त्यांनी शक्तिमान या मालिकेत काम केले. चित्रपट आणि टीव्हीवर काम करताना त्यांनी त्यांची स्टॅण्ड अप कॉमेडी काही सोडली नव्हती ते स्टॅण्ड अप कॉमेडी करतच होते. २००५ साली टीव्हीवर द ग्रेट इंडियन लाफ्टर चॅलेंज नावाचा कॉमेडी शो आला होता. या शो मध्ये त्यांनी भाग घेतला. या शो ने त्यांना स्टार बनवले.

या शो मध्ये त्यांनी सादर केलेले गजोघर काका, पिंकी पार्लरवाली ही पात्रे खूप लोकप्रिय झाली. या शो नंतर त्यांचे देशभर नाव झाले. त्यांना अनेक कार्यक्रमांमध्ये बोलावले जायचे. या काळात त्यांची कॉमेडी किंग अशीच इमेज झाली होती. २००९ साली त्यांनी विंग बॉस शो मध्येही भाग घेतला होता. २००५ ते २०१० हा त्यांचा सुवर्णकाळ होता. या काळात त्यांची लोकप्रियता गुगनाला भिडली होती.

त्याचा लाभ घेऊन राजकारणात उतरण्याचा त्यांनी निर्णय घेतला मात्र त्यांना राजकारण मानवले नाही त्यामुळे ते पुन्हा कॉमेडीकडे वळले. त्यांनी आपली स्टॅण्ड अप कॉमेडी पुन्हा सुरू केली.

आपल्या स्टॅण्ड अप कॉमेडीने त्यांनी प्रेक्षकांची मने जिंकली. राजू श्रीवास्तव यांच्याप्रमाणे अनेकांनी स्टॅण्ड अप कॉमेडी करण्याचा प्रयत्न केला पण राजू श्रीवास्तव यांच्या सारखी नक्कल आणि स्टॅण्ड अप कॉमेडी कोणालाही जमू शकली नाही.

२१ सप्टेंबर २०२२ रोजी त्यांचे अकाली निधन झाले. चित्रपट, टीव्ही आणि स्टेशन शो मधून प्रेक्षकांना खळखळून हसवणारे राजू श्रीवास्तव यांचे असे अकाली जाणे प्रेक्षकांना चटका लावून जाणारे ठरले. स्टॅण्ड अप कॉमेडीचे किंग राजू श्रीवास्तव यांना तिसऱ्या स्मृतिदिनी विनम्र अभिवादन !

■ ■ ■

आपल्या घरात बिना बिलाचे पेंटिंग व चित्रकार सोने ठेवता येते का ?

सर्वात आधी वाचकांचे प्रश्न सर्वांच्या उपयोगासाठी देत आहोत.

प्रश्न - आपण बिना बिलाचे किती सोनं घरी बाळगू शकतो?

शिवाजी वसंतराव निक्कम, जालना, मो :- 9595555492

■ सेन्ट्रल बोर्ड ऑफ डायरेक्ट टॅक्सेसने काढलेल्या 11 मे 1994 च्या परिपत्रकाप्रमाणे आपण बिना बिलाचे पुढीलप्रमाणे सोन्याचे दागिने घरात ठेवू शकतो. विवाहित महिलांना 500 ग्रॅम, अविवाहित महिलांना 250 ग्रॅम तथा पुरुषांना 100 ग्रॅम सोन्याचे बिना बिलाचे दागिने घरात ठेवता येतात. याचा आपण सविस्तर अभ्यास सुरुवातीला केलेला आहे.

तुमचा प्रश्न जर फक्त सोन घरी ठेवायचे किती ? याबद्दल असेल तर सोनं आपल्याला घरात निव्वळ बिसकीट किंवा बिना दागिन्याचे ठेवता येत नाही. जर सरकाराची फायदा हवा असेल तर बिना बिलाच्या सोन्याचे दागिने किंवा ज्वेलरी फार्म मध्येच सोन ठेवता येईल. याच्या सविस्तर माहितीसाठी याच दैनिकाचे पूर्वीचे अंक आपण सविस्तर वाचावे.

प्रश्न - महागड्या पेंटिंगवर इन्कमटॅक्स लागतो का ?

■ आजकाल पेंटिंगचे फॅड

खूप झाले आहेत. नवीन पिढीसुद्धा याचात फार रस घेत आहे. पूर्वीच्या काळात पेंटिंग हा छंद होता. परंतु, मॉडर्न काळात हा छंद व्यतिरिक्त बिजनेस म्हणून केला जात आहे.

मोठ्यामोठ्या शहरात याचे हॉल तथा गॅलरी असून, तेथे यांचे प्रदर्शन नाहीतर लिलावही केले जातात. वरील सर्व कारणांमुळेच की काय, सरकारनेही या वर टॅक्स लावले आहेत.

प्रश्न - पेंटिंगचे मुल्यांकन इतिहासकार सांगतील, त्याप्रमाणे घेणे बरोबर आहे का ?

■ वरील प्रश्न पेंटिंगच्या कलाकारांना किंवा चित्रकारांसाठी अत्यंत महत्त्वाचा आहे. ज्या चित्रकारांनी उदरनिर्वाह याच्यावरच आहे त्यांच्यासाठी तर हा प्रश्न अत्यंत महत्त्वाचा मानला जातो. सहसा मुल्यांकन हे आर्टिस्टचे

रेयुटेशन, आर्ट वर्क, चित्रकारांची स्थिती, प्रोवेनेन्स म्हणजे ओरिजिनची स्थिती जी सहसा इतिहासासंबंधी असते. यात खुपसे घटक मोजले जातात.

इन्कमटॅक्स कायद्यात सहसा अधिकारी ऐतिहासिक मुल्य धरून मार्केट किंमत काढतात व त्यावर इन्कमटॅक्स लावला जातो. परंतु, अशा वेळेस चित्रकाराने ऐतिहासिक मूल्यांकनास मान्यता देऊ नये.

यामुळे विनाकारण टॅक्स जास्त लागू शकतो. अशाप्रसंगी पेंटिंग कलाकाराने सरकारमाध्यम मुल्यांकन करणारे अधिकारी यांची मदत घ्यायला हवी. ते अधिकारी सरकार मान्य असतात आणि ते practical व्यवहाराप्रमाणे इन्कमटॅक्ससाठी मुल्यांकन ठरवतात.

यासाठी फक्त ऐतिहासिक किंमत किंवा लिलावी किंमत किंवा गॅलरी बघुन मुल्यांकन करणे चित्रकाराच्या हिताचे नसते. चित्रकाराच्या हिताचे नसते. चित्रकार सोप्या भाषेत असे म्हणता येईल की, पेंटिंगवरसुद्धा टॅक्स प्रमाणे लागेल.

सर्व चित्रकारांना किंवा अशा सर्व कलाकारांना एकच मापदंड मूल्यांकनासाठी नसते. प्रत्येकाचे मुल्यांकन हे एक प्रकारे चॅलेंजसारखे असते,

असे म्हटल्यास अतिशयोक्ती ठरणार नाही. या मुळे करदात्या कलाकारांनी या बाबींकडे विशेष लक्ष देणे महत्त्वाचे असते.

प्रश्न - इन्कमटॅक्स धाडीमध्ये अतिमूल्यांकनाचे पेंटिंग जप्त करता येतात का ?

■ होय, इन्कमटॅक्स अधिकाऱ्यांना जप्त करण्याचे अधिकार आहेत.

पुढील लेखमालेत आपण Digital सोन्याबद्दल माहिती घेणार आहोत, जे आजकाल महत्त्वाचा विषय आहे. ज्या वाचकांचे प्रश्न असतील त्यांनी 9422218428 या वर फक्त व्हॉट्सअॅप करा म्हणजे त्यांची उत्तरे विनामुल्य याच लेखमालेत त्यांच्या नावासह प्रसिद्ध केले जातील, ही नम्र सूचना.

■ ■ ■

भारतात तशीच परिस्थिती निर्माण झाली तर..

आज आपण पाहतो की बांगलादेश, श्रीलंका आणि नेपाळ या आपल्या शेजारील देशांनी गेल्या काही वर्षांत गंभीर आर्थिक संकटांचा सामना केला आहे. श्रीलंकेमध्ये २०२२ मध्ये सरकारने दिवाळखोरी जाहीर केली, बांगलादेशने IMF कडून मदत मागितली आणि नेपाळमध्ये परकीय चलनसाठा आटला होता. या देशांमध्ये महागाई प्रचंड वाढली, रोजगार कमी झाले, आणि सामान्य माणसांचे जीवन अत्यंत कठीण झाले. जर ह्याच प्रकारची परिस्थिती भारतात निर्माण झाली, तर त्याचे परिणाम भयंकर असतील.

भारताची अर्थव्यवस्था ही एक मोठी आणि वेगाने वाढणारी अर्थव्यवस्था आहे, परंतु ती देखील जागतिक बाजारावर आणि अंतर्गत धोरणांवर अवलंबून आहे. जर चुकीचे आर्थिक निर्णय घेतले गेले, अतिव्यय झाला, किंवा परकीय कर्जावर अतिमोठा भर दिला गेला, तर भारताला देखील आर्थिक संकटाचा सामना करावा लागू शकतो.

जर भारतात श्रीलंकेसारखी परिस्थिती उद्भवली, तर सर्वप्रथम सामान्य जनतेवर त्याचा परिणाम होईल. जीवनावश्यक वस्तूंचे दर गगनाला भिडतील. पेट्रोल, डिझेल, अन्नाधान्य, औषधे यांचे भाव सामान्य

माणसाच्या आवाक्याबाहेर जातील. गरीब आणि मध्यमवर्ग सर्वाधिक त्रस्त होईल. रोजगार कमी होतील, उद्योगधंदे बंद पडतील, आणि बेरोजगारीची समस्या प्रचंड वाढेल.

शासन व्यवस्थेवरचा विश्वास डळमळीत होईल. लोकांमध्ये असंतोष वाढेल, निदर्शने आणि आंदोलने सुरू होतील. श्रीलंकेत आपण पाहिलं की जनतेने राष्ट्रपतींच्या घरावर हल्ला केला. भारतातही जर अशीच परिस्थिती झाली, तर सामाजिक आणि राजकीय अस्थिरता वाढू शकते. धार्मिक, जातीय तेढ वाढण्याची शक्यता असते, जे देशासाठी आणखी घातक ठरेल.

या परिस्थितीतून बाहेर पडण्यासाठी सरकारला कठोर आर्थिक सुधारणा कराव्या लागतील, अनावश्यक खर्च कमी करावा लागेल, कर्जसंकलन वाढवावं लागेल, आणि गरिबांसाठी थेट मदतीच्या योजना आणण्या लागतील. आंतरराष्ट्रीय संस्था जसे की IMF किंवा World Bank कडून कर्ज घेण्याची वेळ येऊ शकते, पण

संकट येऊ शकते. त्यामुळे आपल्या शेजारील देशांपासून घडा घेत, भारताने काळजीपूर्वक आणि दूरदृष्टीने वाटचाल करणे आवश्यक आहे. अन्यथा, एकदा का संकट आलं, की त्यातून बाहेर पडणं खूप अवघड ठरतं.

■ ■ ■

त्यासाठी सरकारला अनेक कठोर अटीचा स्वीकार करावा लागेल.

भारतासारख्या देशात अशी परिस्थिती निर्माण होऊ नये, यासाठी सरकारने आर्थिक शिस्त पाळणे अत्यावश्यक आहे. पारदर्शक धोरणं, दीर्घकालीन योजना, आणि सर्वसामान्यांच्या हिताचे निर्णय घेणे गरजेचे आहे. त्याचबरोबर नागरिकांनीही आपली जबाबदारी ओळखून कर भरणे, स्थानिक उत्पादनांना प्राधान्य देणे, आणि आर्थिक सजगता बाळगणे आवश्यक आहे.

भारताची अर्थव्यवस्था सध्या मजबूत आहे, परंतु चुकलेले निर्णय, जागतिक दबाव, आणि अंतर्गत अडचणी यामुळे

संकट येऊ शकते. त्यामुळे आपल्या शेजारील देशांपासून घडा घेत, भारताने काळजीपूर्वक आणि दूरदृष्टीने वाटचाल करणे आवश्यक आहे. अन्यथा, एकदा का संकट आलं, की त्यातून बाहेर पडणं खूप अवघड ठरतं.

■ ■ ■

वैज्ञानिक दृष्टिकोन आपण स्वीकारला पाहिजे. अनेक नवनवीन विज्ञानाचे शोध लागलेले आहेत. जुन्या काळात या गोष्टी माहीत नसल्यामुळे आपले पूर्वज हे सगळं करत होते .परंतु आज आपण एकविसाव्या शतकात जगत असताना सुद्धा त्याच अंधश्रद्धा पाळत असेल तर आपल्यासारखे मुर्ख आपणच.

श्राद्ध, तेरवी,गोड जे



अटलांटा इलेक्ट्रीकल्स लिमिटेडची प्राथमिक समभाग विक्री २२ सप्टेंबरपासून होणार सुरू

मुंबई, २० सप्टेंबर : अटलांटा इलेक्ट्रीकल्स लिमिटेड कंपनी प्राथमिक समभाग विक्रीसाठीची बोली/ ऑफर सोमवार २२ सप्टेंबर २०२५ पासून सुरू करणार आहे. एकूण ऑफर साईड मध्ये प्रत्येकी २ रुपये दर्शनी मूल्याच्या ६८७ कोटी रु. (एकूण ऑफर साईड) किमतीसाठी इक्विटी शेअर्सचा समावेश आहे. त्यामध्ये ४०० कोटी रु. पर्यंतचे फ्रेश इश्यू आणि २८७ कोटी रु. मूल्याच्या ऑफर फॉर सेलचा समावेश आहे.

प्रति इक्विटी शेअरसाठी ७१८ रुपये ते ७५४ रुपये पर्यंतचा किंमतपट्टा निश्चित करण्यात आला आहे.

प्रमुख गुंतवणूकदाराच्या बोलीचा दिनांक शुक्रवार, १९ सप्टेंबर २०२५ आहे. बोली/ऑफर बुधवार, २४ सप्टेंबर २०२५ रोजी बंद होईल. बोली किमान १९ इक्विटी शेअर्ससाठी आणि त्यानंतर १९ इक्विटी शेअर्सच्या पटीत लावता येईल. कंपनीचा फ्रेश इश्यूमधून मिळणाऱ्या निव्वळ निधीचा उपयोग पुढीलप्रमाणे करण्याचा प्रस्ताव आहे: (i) साधारण ७९ कोटी रु. एवढ्या कंपनीने घेतलेल्या काही प्रलंबित कर्जाचे पूर्ण किंवा काही प्रमाणात आगाऊ परतफेड/नियोजित परतफेड करण्यासाठी, नवीन तंत्रज्ञान विकास आणि क्लाउड इन्फ्रास्ट्रक्चर यासाठी खर्च, अंदाजित रक्कम ७९ कोटी रु., (ii) कंपनीच्या अंदाजे १० कोटी रु.एवढ्या खेळत्या भांडवलाच्या निधीसाठी, (iii) आणि उर्वरित रक्कम सर्वसाधारण कॉर्पोरेट उद्दिष्टांसाठी.

३,८१०,८९५ पर्यंतच्या इक्विटी शेअर्सच्या ऑफर फॉर सेल मध्ये अटलांटा यूएचबी ट्रांन्सफॉर्मर्स एलएम ७९ कोटी रु., (ii) कंपनीच्या अंदाजे १० कोटी रु.एवढ्या खेळत्या भांडवलाच्या निधीसाठी, (iii) आणि उर्वरित रक्कम सर्वसाधारण कॉर्पोरेट उद्दिष्टांसाठी. ३,८१०,८९५ पर्यंतच्या इक्विटी शेअर्सच्या ऑफर फॉर सेल मध्ये अटलांटा यूएचबी ट्रांन्सफॉर्मर्स एलएम ७९ कोटी रु., (ii) कंपनीच्या अंदाजे १० कोटी रु.एवढ्या खेळत्या भांडवलाच्या निधीसाठी, (iii) आणि उर्वरित रक्कम सर्वसाधारण कॉर्पोरेट उद्दिष्टांसाठी. ३,८१०,८९५ पर्यंतचे इक्विटी शेअर्स (हर्षदभाई मेहता यांच्याबरोबर संयुक्तरित्या) आणि जिग्नेश सुर्यकांत पटेल यांच्याकडून ३,८७,५०० पर्यंतचे इक्विटी शेअर्स (हर्षदभाई अमृतलाल मेहता यांच्याबरोबर संयुक्तरित्या) आणि जिग्नेश सुर्यकांत पटेल यांच्याकडून १,३८७,५०० पर्यंतचे इक्विटी शेअर्स (इतर विक्री समभागधारक) समावेश आहे. हे इक्विटी शेअर्स कंपनीच्या दिनांक १६ सप्टेंबर २०२५ रोजीच्या रेड हॅंगिंग प्रॉस्पेक्टस द्वारे सादर करण्यात येत असून मुंबईत रजिस्ट्रार ऑफ कंपनीज, महाराष्ट्र यांच्याकडे दाखल करण्यात आले आहेत.

कंपनीचे रेड हेअरिंग प्रॉस्पेक्टस द्वारे हे इक्विटी शेअर्स बीएसई लिमिटेड आणि नॅशनल स्टॉक एक्सचेंज ऑफ इंडिया लिमिटेड वर सूचीबद्ध करण्याचे प्रस्तावित आहे.

मोतीलाल ओसवाल इन्व्हेस्टमेंट डव्हायझस लिमिटेड आणि किसस कॅपिटल लिमिटेड हे या इश्यूचे बुक रमिंग लीड मॅनेजर्स आहेत.

येथे वापरल्या गेलेल्या पार्तु परिभाषित न केलेल्या सर्व कॅपिटलाइझ्ड शब्दांचा अर्थ आरएचपी मध्ये नमूद केल्यासारखाच असेल.

एचडीएफसी बँकेने १.००० हून अधिक शिक्षकांना सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धतींबद्दल प्रशिक्षण दिले

मुंबई, २० सप्टेंबर: भारतातील आघाडीची खाजगी क्षेत्रातील बँक असलेल्या एचडीएफसी बँकेने, भारतातील शाळा आणि महाविद्यालयांमधील १,००० हून अधिक शिक्षकांना सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धतींबद्दल जागरूक करण्यासाठी एक आभासी सत्र आयोजित केले.

या सत्राच्या माध्यमातून, शिक्षकांना सुरक्षित डिजिटल बँकिंग पद्धतींबद्दल मौल्यवान माहिती मिळाली. नागरिकांना सतर्क राहण्यास आणि सायबर स्कॅमर्सपासून स्वतःचे संरक्षण करण्यास मदत करणे हा या उपक्रमाचा उद्देश होता.

या सत्रात वास्तविक जीवनातील उदाहरणे, कथा आणि व्हिडिओंचा समावेश करण्यात आला होता, ज्यामुळे सहभागींना फसवणूक करणाऱ्यांनी वापरलेल्या विविध पद्धतीं समजून घेण्यास मदत झाली. एचडीएफसी बँक, गेल्या चार वर्षांपासून देशभरातील विविध ठिकाणी सुरक्षित बँकिंग उपक्रमांमार्फत सायबर फसवणूक जागरूकता सत्रे आणि कार्यशाळा आयोजित करत आहे.

यावर भाष्य करताना, मनीष अग्रवाल, वरिष्ठ कार्यकारी उपाध्यक्ष – क्रेडिट इंटेलिजेंस अँड कंट्रोल – एचडीएफसी

बँक, म्हणाले, जागरूकतेचा अभावामुळे लोक सायबर फसवणुकीला बळी पडतात. म्हणूनच लोकांना संवेदनशील करणे आवश्यक आहे, जेणेकरून ते गोपनीय बँकिंग डेटा शेअर करणार नाहीत किंवा पडताळणी न केलेल्या लिंक्सवर क्लिक करणार नाहीत. या सत्रांचा उद्देश, शिक्षकांना ऑनलाइन जगात सुरक्षितपणे नेव्हिगेट करण्यासाठी योग्य ज्ञानाने सुसज्ज करणे हा आहे.

बँक, ग्राहकांना डिजिटल व्यवहार करताना सावधगिरी बाळगण्याचे आणि सुरक्षित बँकिंग सर्वर्चीचा अवलंब करण्याचे आणि त्यांची वैयक्तिक बँकिंग माहिती कोणालाही शेअर करण्याचे टाळण्याचे प्रोत्साहन देते. जर ग्राहक ऑनलाइन फसवणुकीला बळी पडले, तर त्यांनी तात्काळ बँकेला अनधिकृत व्यवहारांची तक्रार करावी आणि भविष्यातील नुकसानापासून बचाव करण्यासाठी पेमेंट मोडला ब्लॉक करून घ्यावे. ग्राहकांनी, गृह मंत्रालयाने (एमएचए) सुरू केलेल्या

१९३० या हेल्पलाइन क्रमांकावर कॉल करून देखील तक्रार दाखल करावी आणि राष्ट्रीय सायबर क्राइम रिपोर्टर पोर्टल

https://cybercrime.gov.in वर तक्रार सादर करावी.

अर्पित सातपुतेने पीबीपार्टनर्ससोबत स्वतःच्या करिअरला कलाटणी दिली, फक्त एका वर्षात स्वतःचे उत्पन्न दीड पटीने वाढवले

नागपूर, २० सप्टेंबर : पॉलिसेलझारची पीओएसपी शाखा पीबीपार्टनर्ससह संपूर्ण भारतात उदरनिर्वाहाचे नवीन मार्ग खुले होत आहेत, व्यक्ती पीओएसपी एंजंट सहयोगी म्हणून स्थिर व लाभदायी करिअर घडवण्यास सक्षम होत आहेत. अशीच एक प्रेरक कथा महाराष्ट्रातील चंद्रपूर येथील मोटर विमा स्ट्रालागर अर्पित सातपुतेची आहे, ज्याचा पीबीपार्टनर्ससोबतचा प्रवास प्रदेशामधील अनेक महत्वाकांक्षी एंजंट्ससाठी प्रेरक उदाहरण आहेत.

पीबीपार्टनर्ससोबतचा प्रवास :

अर्पित सातपुतेने स्थिर व विकास-केंद्रित करिअर घडवण्याच्या ध्येयामधून प्रेरित होत एक वर्षापूर्वी पीबीपार्टनर्ससोबत त्याचा प्रवास सुरू केला. समर्पितता व सतत प्रयत्न करत

त्याने प्लॅटफॉर्मचे टूलस आणि पाठिंब्याचा स्वीकार केला, ज्यामुळे त्याला विमा क्षेत्रात त्याची उपस्थिती प्रबळ करण्यास मदत झाली. एका वर्षात उत्पन्नामध्ये पीबीपार्टनर्समध्ये सामील झाल्यापासून अर्पितने फक्त एका वर्षात त्याच्या उत्पन्नामध्ये उल्लेखनीय दीड पट वाढ केली आहे. तो म्हणाला, ”पीबीपार्टनर्सने मला माझे उत्पन्न दीड पटीने वाढवण्यास मदत केली आहे.” पाठिंब्या, जो बदल घडवून आणतो : अर्पितच्या जीवनामधील विनासायास परिवर्तनाचे श्रेय त्याच्या रिलेशनशिप मॅनेजरकडून सतत



मिळालेल्या पाठिंब्याला जाते. तो आत्मविश्वाससह म्हणाला, ”माझे रिलेशनशिप मॅनेजर नेहमी मदतगार व सहाय्यक राहिले आहेत.” या विश्वासाह मार्गदर्शनामुळे त्याला पूर्णपणे ग्राहकांना सेवा देण्यावर आणि त्याचा व्यवसाय वाढवण्यावर लक्ष केंद्रित करता आले. गतीशील, कौशक्षम आणि लाभदायी : अर्पितसाठी जीवनाला कलाटणी देणारी बाब म्हणजे पीबीपार्टनर्सचे उपक्रम जसे लॉयल्टी प्रोग्राम, ज्याला तो गेम-चेंजर मानतो. तो म्हणाला, ”लॉयल्टी प्रोग्राम सर्वोत्तम उपक्रम

सॅमसंगने भारतात गॅलेक्सी स्मार्टफोन्सवर विशेष किमतींसह उत्सवी आनंदामध्ये अधिक उत्साहाची भर केली

मुंबई, २० सप्टेंबर : सॅमसंग या भारतातील सर्वात मोठ्या ग्राहक इलेक्ट्रॉनिक्स ब्रँडने आज निवडक गॅलेक्सी स्मार्टफोन्सवर अभूतपूर्व किमतींची घोषणा केली. विशेष किमतीसह ग्राहक लॉच झाल्यापासून आतापर्यंतच्या सर्वात आकर्षक दरांमध्ये गॅलेक्सी स्मार्टफोन्स खरेदी करू शकतात आणि एआय-समर्थित वैशिष्ट्यांचा आनंद घेऊ शकतात, ज्यामुळे दैनंदिन अनुभव अधिक सहजसाध्य, सर्जनशील आणि उत्पादनक्षम झाले आहेत. गॅलेक्सी एस२४ अल्ट्रा, गॅलेक्सी एस२४ आणि गॅलेक्सी एस२४ एफई काऊंटरपॉइंट रिसर्चच्या मते, गॅलेक्सी एस२४ अल्ट्रा भारतातील सर्वाधिक विक्री होणारा प्रीमियम स्मार्टफोन आहे. मूळ सुरुवातीची किंमत १,२९,९९९ रुपये असलेला हा स्मार्टफोन फेस्टिव्ह सेलमध्ये ७१,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल. क्वाॅलकॉम स्नॅपड्रॅग्न ८ जेन ३ ची शक्ती असलेला गॅलेक्सी एस२४ फक्त ३९,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल, तर गॅलेक्सी एस२४ सिरीजप्रमाणे प्रगत एआय अनुभवाचा समावेश असलेला गॅलेक्सी एस२४ एफई फक्त २९,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल.

गॅलेक्सी ए५५ ५जी आणि गॅलेक्सी ए३५ ५जी आता जवळपास ४२ टक्के सूटसह उपलब्ध

गॅलेक्सी ए५५ ५जी २३,९९९ रुपयांच्या किमतीमध्ये उपलब्ध असेल, तर गॅलेक्सी ए३५ ५जी फक्त १७,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल. काऊंटरपॉइंट रिसर्चच्या मते, सॅमसंग गॅलेक्सी ए५५ ५जी आणि गॅलेक्सी ए३५ ५जी २०२४ मध्ये त्यांच्या किमती श्रेणीमधील पहिल्या क्रमांकाचे विक्री होणारे स्मार्टफोन होते. गॅलेक्सी ए५५ ५जी आणि ए३५ ५जी मध्ये आकर्षक ६.६ इंच एफएचडी+ १२० हर्ट्झ सुपर एएमओएलईडी डिस्प्ले, डॉल्बी स्टिरेरओ स्पीकर्स आणि बाहेरील बालासुर्यामध्ये सुरस्प्रेड, प्रबळ व्हिज्युअल्ससाठी व्हिजन बूस्टर आहे. फोटोग्राफीसंदर्भात दोन्ही

यंदाच्या उत्सव हंगामात, मेन ऑफ प्लॉटिनमच्या ‘एमएस धोनी सिन्धेचर एडिशन’ची खरेदी करताना मोमेंटविथमाही साजरा करा

मुंबई, २० सप्टेंबर : प्लॉटिनम गिल्ड इंटरनॅशनल (पीजीआय) भारतातील ‘मेन ऑफ प्लॉटिनम’ ब्रँड या उत्सवाच्या हंगामात ‘एमएस धोनी सिन्धेचर एडिशन’ सह बाजारात पुन्हा दाखल होत आहे. आधुनिक प्रतिमेच्या चिरकाल वारशाचे दर्शन घडवणारी दागिन्यांची ही एक श्रेणी आहे. मौल्यवान दागिन्यांत शुद्धतेच्या सर्वोच्च मानकांपैकी एक असलेल्या ९५ टक्के शुद्ध प्लॉटिनममध्ये हे दागिने घडवलेले असतात. प्लॉटिनम नैसर्गिकरित्या पांढरे असते, ते कधीही फिकट होत नाही किंवा काळेही पडत नाही. यातील प्रत्येक दागिना निरंतर टिकून राहण्यासाठी डिझाइन केलेला आहे. अगदी तो ज्या महत्त्वासाठी ओळखला जातो, त्याप्रमाणेच तो घडविला असतो. मजबूत, दुर्मिळ आणि अजरामर असे हे प्लॉटिनम एम. एस. धोनीच्या कारकिर्दीला परिभाषित करणारे लवचिकपणा, संयमशीलता आणि आत्मविश्वास आदी गुण प्रतिबिंबित करतो.

संग्रहातील नवनवीन दागिने धोनीची कारकीर्द आणि शैलीच्या विशिष्ट जाणिवेतून प्रेरणा घेतात. जोडणी आणि ताकद दर्शविणाऱ्या शिल्पासारख्या ब्रेसलेटपासून (कडे) ते अचूकता आणि सूक्ष्म स्वभावाचे प्रतिबिंबित करणाऱ्या दुहेरी रंभटेतील हे दागिने किमान डिझाइनमध्येही व्यक्तीचा विशिष्ट असा ठसा उमटवतात. दागिन्यांतील स्वच्छ रेषा, उद्देशपूर्ण तपशील आणि धोनीच्या स्वाक्षरीतील निर्विवाद कोरीवकाम हे या संग्रहातील प्रत्येक दागिन्याला अंतर्गत महानतेचे चिन्ह बनवते. या संग्रहाला वेगळे करणारी गोष्ट म्हणजे अभिरुचीपूर्ण शुद्धीकरण आणि खोल प्रतीकात्मकता यांचे मिश्रण करण्याची क्षमता.

यंदाच्या या हंगामात मेन ऑफ प्लॉटिनमने आणखी एक खासियत जोडली आहे. प्लॉटिनम दागिन्यांच्या संग्रहामधून प्रत्येक खरेदीसह, ग्राहकांना आयुष्यात एकदाच मिळणारी संधी जिंकण्याचा योग आहे. २०२६ च्या सुरुवातीला मुंबईत होणाऱ्या कार्यक्रमात एमएस धोनीबरोबर भेटीचा खास अनुभव जिंकण्याची ही संधी आहे. हा उपक्रम १८ सप्टेंबर ते १५ नोव्हेंबर २०२५ पर्यंत निवडक रिटेल स्टोअरमध्ये चालणार आहे, ज्यामुळे चाहत्यांना कौतुकाचे वैयक्तिक क्षणात रूपांतर करण्याची दुर्मिळ संधी मिळते.



गॅलेक्सी एस३६ ५जी फक्त १३,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल. तसेच गॅलेक्सी एम१६ ५जी १०,४९९ रुपयांच्या सुरुवातीच्या किमतीमध्ये उपलब्ध असेल. भारतातील जनरेशन झेड ग्राहकांसाठी डिझाइन करण्यात आलेल्या गॅलेक्सी एम३६ ५जी मध्ये अनेक एआय इन्व्हेन्शन्सोबत विविध विभागातील अग्रणी वैशिष्ट्ये आहेत, जसे अधिक टिकाऊपणासाठी कॉर्निंगएॅ गोरिल्लाएॅ ग्लास व्हिस्कटेसएॅ संरक्षण. गॅलेक्सी एफ३६ ५जी आणि एफ०६ ५जी आता जवळपास ३० टक्क्यांच्या सूटसह उपलब्ध

गॅलेक्सी एफ३६ ५जी फक्त १३,९९९ रुपयांमध्ये उपलब्ध असेल. गॅलेक्सी एफ०६ ५जी ७४९९ रुपयांच्या सुरुवातीच्या किमतीमध्ये उपलब्ध असेल. गॅलेक्सी एफ०६ ५जी मध्ये सर्व टेलिकॉम ऑपरेटर्सचे १२ ५जी बँड्स आहेत, ज्यामुळे किफायतशीर दरांमध्ये परिपूर्ण ५जी अनुभव मिळतो.

गॅलेक्सी एस२४ अल्ट्रा, गॅलेक्सी एस२४, गॅलेक्सी एस२४ एफई, गॅलेक्सी ए३५ ५जी, गॅलेक्सी एम३६ ५जी, गॅलेक्सी एम१६ ५जी आणि गॅलेक्सी एफ३६ ५जी यावरील ऑफर्स २२ सप्टेंबर २०२५ पासून सुरू होतील.

क्रोमा स्टोअर्स दालनांमध्ये आयफोन १७ च्या खरेदीवर सवलती जाहीर

नागपूर, २० सप्टेंबर : टाटा ग्रुपचे भारतातील अग्रगण्य ओम्नी-चॅनेल इलेक्ट्रॉनिक्स रिटेलर क्रोमाने आज नवीन आयफोन १७ जेजर ग्राहकांसाठी खास ऑफर्सची घोषणा केली आहे. या ऑफर्स क्रोमा स्टोअर्स, TRIBE by Croma आउटलेट्स, Croma.com आणि Tata Neu अॅप वर उपलब्ध असतील. लॉच कॅम्पेन १९२७ सप्टेंबर या कालावधीत सेल विडिओ सुरू होईल. त्यानंतर २६ ऑक्टोबर पर्यंत विस्तारित ऑफर्स सुरू राहतील, तर निवडक लाभ त्यानंतरही चालू राहतील.

ग्राहक क्रोमा आणि TRIBE by Croma च्या देशभरातील ५६० हून अधिक स्टोअर्समधून, क्रोमाचे २०६ शहरांमध्ये पसरलेले समर्पित ॲपल अधिकृत रिसेलर तसेच Croma.com आणि Tata Neu वरून सहजपणे आयफोन १७ बघणे आणि खरेदी करू शकतात. TRIBE by Croma हे ॲपल ऑथराइज्ड रिसेलर असून, येथे प्रशिक्षित स्पेशलिस्ट्स आणि पूर्ण ॲपल पोर्टफोलिओसह प्रीमियम ॲपल शॉपिंग अनुभव दिला जातो. ते निवडीतपासून सेटअपपर्यंत तज्ञ सहाय्य सुनिश्चित करतात.

१९२७ सप्टेंबर या कालावधीत ग्राहकांना १२,००० रु. पर्यंत एक्सचेंज बोनस मिळू शकतो, Tata Neu एचडीएफसी कार्डवर १०% पर्यंत NeuCoins * मिळतील तसेच क्रोमा आणि TRIBE by Croma, तसेच Croma.com आणि Tata Neu अॅप वर ऑनलाईन खरेदी केलेल्या पात्र आयफोन १७ खरेदीवर नो-कॉस्ट ईएमआय पर्याय* उपलब्ध असतील. या लॉच सेल विडिओदरम्यान विशेष सवलत म्हणून, ग्राहकांना निवडक ॲपल ॲक्सेसरीजवर २०% पर्यंत सूट मिळू शकते. त्यायोगे केस, चार्जर आणि ऑडिओ गिअर समाविष्ट करून आयफोन सेटअप पूर्ण करण्यासाठी ते आदर्श ठरते.

या घोषणेवर प्रतिक्रिया देताना इन्फिनिटी रिटेल लिमिटेडच्या प्रवक्त्यांनी सांगितले, दरवर्षी ग्राहक आयफोन खरेदीसाठी क्रोमा वर विश्वास ठेवतात. तिथे उत्तम एक्सचेंज व्हॅल्यू, पारदर्शक फायनान्स ऑप्शन्स, खात्रीशीर ॲक्सेसरीज आणि तज्ञांचे मार्गदर्शन मिळते. आमच्या खास आयफोन १७ ऑफर्सद्वारे आम्ही अपग्रेड प्रवास अधिक सोपा केला असून तो क्रोमा स्टोअर्स, TRIBE by Croma, Croma.com आणि Tata Neu अशा सर्व चॅनेल्समध्ये उपलब्ध केला आहे. त्यामुळे ग्राहक त्यांच्या आवडीचा आयफोन निवडू शकतात आणि महत्त्वपूर्ण बचत व रिवॉइर्स खुले करता येतात.

सोनी सब कलाकार त्यांचे आवडते नवरात्रीचे सण साजरे करण्याचे परंपरा शेअर करत आहेत

मुंबई, २० सप्टेंबर : नवरात्रीचा सलळसळा, थिरकणारा सण जवळ आला आहे. हे देशभरात आनंदाचे, भक्तीचे आणि जल्लोषाचे पर्व आहे. दुर्गा मातेची आराधना करण्यास हा सण समर्पित आहे. नवरात्री हे सुळाच्या दुःखावरील विजयाचे प्रतीक आहे. भारतीय लोकांच्या मनात या सणाचे विशेष स्थान असते. नवरात्रीचा आनंद साजरा करताना सोनी सबचे कलाकार या सणाशी संबंधित दूर आठवणींना उजाळा देत आहेत आणि आपल्या वैयक्तिक आठवणी शेअर करत आहेत. आपल्या परिवारासोबत उपवास करण्यापासून ते गर्ब्याच्या रात्री जागवण्यापर्यंतच्या या आठवणींमधून या सणाची भावना साकारते आणि आपल्या परांपरेशी आपले घट्ट नाते असल्याचा अनुभव या कलाकारांना येतो.

पुण्या इम्फॉसिबल मालिकेत दीप्तीची भूमिका करणारी गरिमा परिहार म्हणते, नवरात्रीचे माझ्या हृदयात विशेष स्थान आहे. माझी आई देवीची पूजा करते आणि मी देखील लहानपणापासून देवीची भक्त आहे. आईसोबत उपवास करणे आणि कुमारीका भोजन घालणे या माझ्यासाठी फार गोड आठवणी आहेत. यावर्षी पुण्या इम्फॉसिबलच्या श्रुटिंगमुळे मला माझ्या मित्रमंडळींसोबत गर्बा करायला जाणे जगभरा नवी. मात्र नवरात्रीची सकारात्मक ऊर्जा आणि देवीवरील माझी श्रद्धा यामुळे हा सण नेहमीच अविस्मरणीय ठरतो.

उर्फ ये लव हे मुश्किल ... मालिकेत कैरी शर्माची भूमिका करणारी आशी सिंह म्हणते, माझ्यासाठी नवरात्री हा पहिल्यापासून एक विशेष सण आहे. माझ्या मते हे नऊ दिवस केवळ जल्लोषाने भरलेले नसतात, तर या काळात भक्ती, शिस्त आणि आंतरिक शक्तीचा देखील संचार असतो. गर्बा आणि दांडियामुळे वातावरण सलळसळ असते! लहानपणाी रंगीबेरंगी चणिया-चोळी घालून तयार होऊन माझ्या मैत्रिणींसोबत गर्बा करण्याचा मला कोण उत्साह आसण्याचा! आजही माझे श्रुटिंगचे वेळापत्रक धकाधकीचे असले तरीही मला संधी मिळाली तर मी गर्ब्याचा आनंद नक्कीच घेईन.

उर्फ ये लव हे मुश्किल ... मालिकेत कैरी शर्माची भूमिका करणारी आशी सिंह म्हणते, माझ्यासाठी नवरात्री हा पहिल्यापासून एक विशेष सण आहे. माझ्या मते हे नऊ दिवस केवळ जल्लोषाने भरलेले नसतात, तर या काळात भक्ती, शिस्त आणि आंतरिक शक्तीचा देखील संचार असतो. गर्बा आणि दांडियामुळे वातावरण सलळसळ असते! लहानपणाी रंगीबेरंगी चणिया-चोळी घालून तयार होऊन माझ्या मैत्रिणींसोबत गर्बा करण्याचा मला कोण उत्साह आसण्याचा! आजही माझे श्रुटिंगचे वेळापत्रक धकाधकीचे असले तरीही मला संधी मिळाली तर मी गर्ब्याचा आनंद नक्कीच घेईन.

इत्ती सी खुशी मालिकेत नंदिताची भूमिका करणारी गौरी टॉक म्हणते, मी ठाण्यात राहते आणि नवरात्रीदरम्यान आमच्या सोसायटीच्या ऑफिसमध्ये देवीची मूर्ती स्थापित होते आणि दुरोज तिची पूजा करण्यात येते. मला पहिल्यापासून पूजा-अर्चना आणि सण-उत्सवांमध्ये खूप स्वास्त्य आहे, ज्यामुळे लोक तर मला पूजारीच म्हणतात. लोकांना भेटणे, त्यांच्यासोबत पूजा, आरती करणे यामुळे जी ऊर्जा उत्पन्न होते, ती मला फार आवडते. लहान असताना मी देवीच्या मूर्तीपुढे उभी राहून तिची अर्चना आणि गर्बा करत असे. आज मी माझ्या मुलांना माझ्या सोबत पंडालमध्ये घेऊन जाते आणि दर्शनाचा अनुभव त्यांनाही मिळेल याची खातरजमा करते. कामात कितीही गुंतलेले असले तरी यासाठी मी आवर्जून वेळ काढते, कारण नवरात्री वर्षातून एकदाच होते. आम्ही गर्बा आणि दांडिया खेळून या सोहळ्याचे समापन करतो. काय सुंदर अनुभव असतो तो!

राशीभविष्य

मेघ : आज कामाच्या ठिकाणी अनावश्यक वाद टाळा, कारण सहकाऱ्याशी मतभेद होण्याची शक्यता आहे. वातावरण कधीकधी आनंदी, तर कधीकधी तणावपूर्ण असू शकते. तुमचे उत्पन्न वाढेल.

वृषभ : तुम्हाला सामाजिक कार्यात रस असेल. व्यवसायात गुंतलेल्यांना चढ-उतारांचा सामना करावा लागेल. धीर धरा, संयम राखा. रागावर नियंत्रण ठेवा. घाईघाईत नवीन व्यवसाय सुरू करू नका.

मिथुन : आज, तुमच्या आनंदी वागण्यामुळे घरात एक अद्भुत वातावरण निर्माण होईल. या राशीच्या नोकरदारांसाठी हा दिवस अनुकूल, लकी असेल. योग्य नियोजन करण्यात यशस्वी व्हाल.

कर्क : प्रेमसंबंधात अनावश्यक वाद टाळा, कारण यामुळे तणाव निर्माण होऊ शकतो. कुटुंबातील सदस्यांसह एखाद्या शुभ कार्यक्रमात सहभागी होण्याची संधी तुम्हाला मिळू शकते.

सिंह : आज कुटुंबातील वातावरण आनंददायी असेल. मोठ्या व्यवसायातून तुम्हाला आर्थिक फायदा होईल. तुम्ही तुमची कामे पूर्ण करण्यात खूप व्यस्त असाल. तुमच्या व्यवसायात नफा अपेक्षित आहे.

कन्या : सामाजिक कार्यात तुमच्या क्षमतेनुसार काम करा. आजचा दिवस तुमच्यातील थोडा संघर्षार्थी असेल. कामाच्या ठिकाणी गोष्टी सुरू होऊ शकतात, व्यत्यय येऊ शकतो. विवेकाचे वाग.

शब्दकोडे क्रमांक २२२३

१		२	३	४	५	६	७	८	
		९				१०		११	
१२	१३		१४	१५	१६		१७	१८	
	१९		२०	२१	२२		२३	२४	
२५				२६		२७	२८		
२९		३०			३१	३२		३३	
		३४		३५	३६	३७		३८	३९
४०	४१		४२		४३	४४			
	४५			४६	४७		४८	४९	
५०			५१	५२		५३	५४		
५५	५६				५७				
	५८		५९				६०		६१
६२		६३		६४		६५	६६	६७	
६९	७०			७१	७२		७३	७४	
७५							७७	७८	

आडवे शब्द:-

१) एकाचा राग दुसऱ्यावर काढणे
 ८) बकरी
 ९) संगीतातील ठेका
 १०) पर्वत अस्सल माल
 ११) विळखा
 १२) सरोवर
 १४) गावाचा कारभार पाहणारा
 १६) रामदासस्वामींनी मनाचे श्लोक या गावात लिहिले
 १७) वाढलेला व्याप अस्तावस्त पसरलेले सामान
 १९) जाण
 २१) दुग्धी येऊ लागलेला
 २४) गुरांचे नख

२५) नवऱ्याला हाक मारण्याचा एक शब्द
 २६) तुकान
 २७) जुगाराचा एक प्रकार
 २९) श्रीविष्णूचा एक अवतार
 ३१) संतोषजनक
 ३४) नवरदेव
 ३५) गावाचा कारभार पाहणारा
 ३७) अंत:करण
 ३८) मीठाची चव
 ४०) लग्नादि कार्यांसाठी जमलेला गोतावळा
 ४३) उत्सव
 ४४) अरण्याचा
 ४५) पतिव्रतेचा पुत्र

४७) वेळ, यम
 ४८) विद्यासमेचा सदस्य
 ५१) कावळ्याचे ओरवणे
 ५३) होडी
 ५४) सुंदर युवती
 ५५) आघाडीला खेळणारा
 ५७) वैताग, बडबड
 ५८) एक पालेभाजी, मडके
 ५९) ब्राव्य, मोकळा सुटलेला, निरुद्योगी
 ६०) समुद्र
 ६३) पुष्कळवेळा
 ६५) बाग, बगीचा
 ६८) अभिप्राय
 ६९) वाकडा नसलेला

७१) दुधाचे दही बनविणारा घटक

महासागर

रविवार २१ सप्टेंबर २०२५

भंडारा

पान ६

“माझा रस्ता , माझी जबाबदारी” अभियानाचा भंडारा जिल्ह्यात शुभारंभ

महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि. २१ सप्टेंबर:
भंडारा जिल्ह्यात वाढत्या अपघातांच्या संख्येवर नियंत्रण मिळवण्यासाठी पोलीस अधीक्षक श्री नूरुल हसन यांच्या कल्पनेतून 'माझा रस्ता, माझी जबाबदारी' या विशेष अभियानाचा आजपासून शुभारंभ करण्यात आला.
या अभियानाद्वारे वाहतुकीचे नियम काटेकोरपणे पाळण्यावर भर देण्यात येणार आहे, जेणेकरून रस्ते अपघातांचे प्रमाण कमी करता येईल.
या अभियानांतर्गत मद्यपान करून वाहन चालवणे (ड्रंक अँड ड्राईव्ह), ट्रिपल सीट आणि इतर मोटार वाहन कायद्याचे उल्लंघन करणार्यांवर कठोर कारवाई करण्यात



येणार आहे. पोलीस अधीक्षक नूरुल हसन यांनी जिल्ह्यातील सर्व नागरिकांना आवाहन केले आहे की, सर्वांनी वाहतुकीच्या नियमांचे पालन करून या अभियानाला सहकार्य करावे. यावेळी, त्यांनी वाहतुकीच्या नियमांचे पालन करण्याचे महत्त्व लोकांना समजावून सांगितले, ज्यामुळे अपघातांचे प्रमाण कमी होईल. यावेळी, त्यांनी गणेश उत्सवात पारंपारिक पद्धतीने आणि शासनाच्या सर्व नियमांचे पालन करून विसर्जन करणार्या गणेश मंडळांचे विशेष अभिनंदन केले. अशा आदर्श मंडळांचा पोलीस प्रशासना

तंटामुक्त समितीवर अध्यक्ष तूमेन बन्सोड अधिकार बजावला निवडून आल्यानंतर ढोल ताशाच्या गजरात आनंद उत्सव साजरा करण्यात आला. त्यात सरपंच सविता उपरीकर, ग्रामविकास अधिकारी अविनाश गजबे, उपसरपंच भूमेश्वर ब्राह्मणकर, ग्रामपंचायत चे सर्व पदाधिकारी, व इतर ग्रामस्थ यावेळी उपस्थित होते

कडून प्रमाणपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला. या शुभारंभ कार्य क्रमाला अनेक मान्यवर उपस्थित होते . त्यात अप्पर पोलीस अधीक्षक श्री. मोरे , आरटीओ अधिकारी श्री. शेखर आचार्य, नागपूर महामार्ग पोलीस निरीक्षक श्री. नरेंद्र वानखेडे यांच्यासह सर्व वाहतूक अंमलदार, शिक्षाचालक संघटना, आणि ट्रॅन्क्लस चालक-मालक संघटनांचे प्रतिनिधी सामील होते, हे अभियान भंडारा जिल्ह्यातील रस्ते सुरक्षित बनवण्यासाठी एक महत्त्वाचे पाऊल आहे. सवच्या सहभागानुनचरस्ते अपघातांचे प्रमाण कमी करणे शक्य होईल, असा विश्वास पोलीस प्रशासनाने व्यक्त केला.

प्रगती महिला कला महाविद्यालयात आंतरवर्गीय क्रीडा स्पर्धा संपन्न



महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि. २० सप्टेंबर:
स्थानिक प्रगती महिला कला महाविद्यालय भंडारा येथे दि. १९ ते २० सप्टेंबर २०२५ ला प्राचार्य डॉ. श्यामकुमार चरडे यांच्या अध्यक्षतेखाली श्री. प्रशांतजी देशकर (महाविद्यालय विकास समिती सदस्य) यांचे हस्ते आंतरवर्गीय क्रीडा स्पर्धेचे उद्घाटन संपन्न.
क्रीडा स्पर्धेचे उद्घाटक श्री. प्रशांतजी देशकर यांनी रीतसर उद्घाटन करून खेळामधून विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव मिळते तसेच विद्यार्थी जीवनात खेळाडूवृत्ती निर्माण होण्यासाठी क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन होणे महत्त्वाचे आहे असे सांगितले. अध्यक्षीय मार्गदर्शनात प्राचार्य डॉ. श्यामकुमार चरडे यांनी आंतर महाविद्यालयीन खेळासाठी निवड

करण्याच्या हेतूने अशा प्रकारच्या स्पर्धा घेऊन या मधून उत्कृष्ट खेळाडूंची निवड केल्या जाते. असे म्हटले.
व्हॉलीबॉल स्पर्धेत बी. ए. तृतीय वर्षाच्या सावित्रीबाई फुले ग्रुप ला प्रथम पारितोषिक प्राप्त झाले. तर बी. ए. द्वितीय वर्षाच्या मॉजिजाऊ ग्रुपला द्वितीय पारितोषिक प्राप्त झाले. बी. ए. प्रथम वर्षाच्या राणी लक्ष्मीबाई ग्रुपला तृतीय क्रमांक प्राप्त झाले.
कबड्डी स्पर्धेत प्रथम क्रमांक बी. ए. द्वितीय वर्षाच्या मॉजिजाऊ ग्रुप ला प्राप्त झाले. तर द्वितीय क्रमांक बी. ए. तृतीय वर्षाच्या सावित्रीबाई फुले ग्रुप यांना प्राप्त झाले.
तृतीय क्रमांक बी. ए. प्रथम वर्षाच्या राणी लक्ष्मीबाई ग्रुप यांना मिळाले. रस्साखेच स्पर्धेत प्रथम क्रमांक बी. ए. तृतीय वर्षाच्या सावित्रीबाई फुले ग्रुप यांना प्राप्त

झाले. तर द्वितीय क्रमांक बी. ए. प्रथम वर्षाच्या राणी लक्ष्मीबाई ग्रुप ला प्राप्त झाले. तृतीय क्रमांक बी. ए. द्वितीय वर्षाच्या मॉजिजाऊ ग्रुपला प्राप्त झाले.
रनिंग स्पर्धेत प्रथम क्रमांक कु. श्रेया राऊत बी. ए. द्वितीय वर्ष ,द्वितीय क्रमांक कु. जान्हवी ठवकर, तृतीय क्रमांक कु. नताशा भलावी यांनी प्राप्त केले. गोळाफेक स्पर्धेत कु. जान्हवी ठवकर प्रथम तर द्वितीय क्रमांक कु. काजल आदे आणि तृतीय क्रमांक कु. दिंपल बागडे हिने पटकावले.
या क्रीडा स्पर्धेचे आयोजन व संचालन शारीरिक शिक्षण विभाग प्रमुख डॉ. शालिक राठोड यांनी केले. तर आभार डॉ. गजानन कळवे यांनी मानले.
या क्रीडा स्पर्धेकरिता महाविद्यालयीन सर्व प्राध्यापक व कर्मचाऱ्यांचे सहकार्य लाभले.

राष्ट्रीय गोपाळरत्न पुरस्कार २०२५ साठी अर्ज आमंत्रित

महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि. २० सप्टेंबर: भारत सरकारच्या पशुसंवर्धन व दुग्धव्यवसाय विभागामार्फत 'राष्ट्रीय गोपाळरत्न पुरस्कार २०२५' जाहीर करण्यात आला आहे.
देशी गायी-म्हशींचे संवर्धन, दुग्धोत्पादन वाढविणे तसेच डेअरी सहकारी संस्था, शेतकरी उत्पादक कंपनी आणि कृत्रिम रेतन तंत्रज्ञ यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी दरवर्षी हा पुरस्कार प्रदान करण्यात येतो.
पुरस्काराच्या प्रमुख श्रेणी :
१. उत्कृष्ट दूध उत्पादक शेतकरी (देशी गायी

/म्हशी) २. उत्कृष्ट डेअरी सहकारी संस्था /दूध उत्पादक कंपनी/शेतकरी उत्पादक संघटना ३. उत्कृष्ट कृत्रिम रेतन तंत्रज्ञ (AIT) पुरस्कार रक्कम (शेतकरी व संस्था श्रेणी) : प्रथम क्रमांक - ५,००,०००/- द्वितीय क्रमांक - ३,००,०००/- तृतीय क्रमांक - २,००,०००/- (AIT श्रेणीसाठी केवळ प्रमाणपत्र व स्मृतिचिन्ह देण्यात येईल.) **अर्ज प्रक्रिया :** इच्छुक शेतकरी, डेअरी संस्था, शेतकरी उत्पादक कंपनी अथवा कृत्रिम रेतन तंत्रज्ञ यांनी अर्ज फक्त ऑनलाइन स्वरूपात [https:// awards.gov.in](https://awards.gov.in) या पोर्टलवर सादर करावेत.

अपूर्ण अथवा विलंबित अर्ज स्वीकारले जाणार नाहीत.
महत्त्वाच्या तारखा :
अर्ज सादर करण्याची अंतिम तारीख : ३० सप्टेंबर २०२५, **छाननी व पडताळणी :** ऑक्टोबर २०२५, **विजेत्यांची घोषणा :** २५ नोव्हेंबर २०२५ , **पुरस्कार वितरण सोहळा :** २६ नोव्हेंबर २०२५ (राष्ट्रीय दूध दिन) सदर पुरस्कारासाठी सर्व इच्छुक शेतकरी, डेअरी संस्था व कृत्रिम रेतन तंत्रज्ञ यांनी निर्धारित मुदतीत ऑनलाइन अर्ज करावा, असे आवाहन उपायुक्त पशुसंवर्धन डॉ. पुरी यांनी केले आहे.

स्वस्थ नारी-सशक्त परिवार' अभियान , वसंतराव नाईक विद्यालय चांदोरी येथे मार्गदर्शन शिबिर

महासागर प्रतिनिधी
साकोली दि. २० सप्टेंबर: प्राथमिक आरोग्य केंद्र एकोडी, उपकेंद्र प्राथमिक आरोग्य केंद्र, चांदोरी अंतर्गत, वसंतराव नाईक विद्यालय येथे स्वस्थ नारी- सशक्त परिवार या कार्यक्रमांतर्गत योगा प्राणायाम, व सुदृढ आरोग्यासाठी मार्गदर्शन करण्यात आले. याप्रसंगी विद्यालयाचे मुख्याध्यापक आर एच हारगुडे, क्रीडा संघटक शाहदे कुरेशी, शिवपाल चन्न, दर्शन कटकवार, अश्विनी राजुरकर, डॉ. प्रमोद मेश्राम, व्ही जी अतकरी, सी डी चिरवतकर, आर ए नाकाडे, एल जे रहाटे, योग प्रशिक्षिका जयश्री भानारकर यांच्या उपस्थितीत मार्गदर्शन करण्यात आले. क्रीडा संघटक कुरेशी



यांनी शारीरिक व्यायाम, योगा, प्राणायाम याविषयी मार्गदर्शन केले. त्यांनी सांगितले की, सुदृढ शरीरात सुदृढ मन असते म्हणून दररोज सकाळी शारीरिक व्यायाम करा व स्वस्थ रहा. उपस्थितांचे आभार मनीषा हातझाडे खितलेश चांदेवार, संकेत सूर्यवंशी यांनी मानले.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या जन्मदिनानिमित्त शाळा व रुग्णालयात फळे वाटप

महासागर प्रतिनिधी
सिहोरा दि. २० सप्टेंबर:
कुशल नेतृत्वाखाली भारताला जागतिक स्तरावर सन्मान मिळवून देणारे आणि विकसित भारताचे ध्येय बाळगणाऱ्या पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या ७५ व्या वाढदिवसानिमित्त १७ सप्टेंबर ते २ ऑक्टोबर दरम्यान 'सेवा पंधरवाडा' आयोजित करण्यात आला आहे.
याच उपक्रमांतर्गत, १७ सप्टेंबर रोजी त्यांच्या वाढदिवसानिमित्त भाजप किसान मोर्चाचे जिल्हा उपाध्यक्ष किशोर राहंगडाले यांनी सुकडी नकुल येथील जिल्हा परिषद शाळेत विद्यार्थ्यांना फळे वाटली. तसेच, सिहोरा येथील जयहिंद वाचनालयाला त्यांनी एक साऊंड सिस्टिम भेट दिली. यानंतर सिहोरा मंडळातील सर्व भाजप कार्यकर्त्यांसोबत ग्रामीण रुग्णालय



किशोर राहंगडाले यांचे सत्कार करतानी पदाधिकारी
सिहोरात दाखल असलेल्या रुग्णांनाही फळे वाटप करण्यात आली. यावेळी, जयहिंद वाचनालयाच्या पदाधिकाऱ्यांनी किशोर राहंगडाले यांचा शाल आणि श्रीफळ देऊन सत्कार केला.
याप्रसंगी भाजपचे जिल्हा उपाध्यक्ष धनेंद्र तुरकर, सचिव गजान

जि.प. शाळा किन्ही (मोखे) येथे इंटरॅक्टिव बोर्ड (एलसीडी पॅनल) चे इंस्टॉलेशन डिजिटलाइझेशनचा वापर करून विद्यार्थ्यांचे माहिती व तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात पहिलं पाऊल

महासागर प्रतिनिधी
किन्ही(मोखे) दि. २० सप्टेंबर:
साकोली पंचायत समितीतर्गत येणाऱ्या जिल्हा परिषद वरिष्ठ प्राथमिक शाळा किन्ही (मोखे) येथे ओझोन जनरेटर मॅन्युफॅक्चर कंपनी नागपूर यांच्या सीएसआर निधीतून शाळेला इंटरॅक्टिव बोर्ड (एलसीडी पॅनल) तसेच इयत्ता पहिली च्या विद्यार्थ्यांना स्कूल बॅग, छत्री आणि पाण्याच्या बॉटलचे वितरण केले.
जिल्हा परिषद वरिष्ठ प्राथमिक शाळा किन्ही मोखे येथे साहित्य वितरण कार्यक्रमाला जिल्हा परिषद भंडारा चे शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) रवींद्र सोनटक्के, पंचायत समिती साकोली चे गटशिक्षणाधिकारी विजय आदमाने, राज्य सरकारकडून पुरस्कृत शेतीनिष्ठ शेतकरी, माजी पं. स.



सदस्य, किन्ही मो. चे लोकसेवक सरपंच घनश्यामभाऊ पारधी, कंपनी च्या संयोजिका निलीमा आदमाने, शा.व्य.स.उपाध्यक्ष अनिता क्षिरसागर यांची उपस्थिती होती . याप्रसंगी गटशिक्षणाधिकारी आदमाने यांनी

माझी कार्यक्षेत्रातील शाळेमध्ये डिजिटलायझेशन चा वापर करून विद्यार्थी माहिती आणि तंत्रज्ञानाच्या क्षेत्रात उत्तुंग भरारी घेतील अशी अपेक्षा वर्तवली होती . जिल्हा परिषद वरिष्ठ प्राथमिक शाळा किन्ही (मो)

येथे ओझोन कंपनी नागपूर च्या एसएस आर फंडातून मिळालेल्या इंटर एक्टिव बोर्ड (लेड पॅनल) चे नुकतेच इंस्टॉलेशन करण्यात आले. इंटरॅक्टिव बोर्ड एलसीडी पॅनल विद्यार्थ्यांना शिक्षणासाठी नक्कीच

फायद्याचे ठरणार असून शाळेचे डिजिटलायझेशन च्या क्षेत्रात पहिलं पाऊल पडले आहे. विजय आदमाने गटशिक्षणाधिकारी साकोली यांच्या प्रयत्नातून (ORIPL) ओझोन जनरेटर मॅन्युफॅक्चर कंपनी नागपूर यांनी शाळेला लेड पॅनल दिल्या बद्दल खूप खूप आभार मानले. यावेळी मुख्याध्यापक एन आर पडोळे, विषय शिक्षिका स्मिता पात्रीकर, एन आर बनकर , स. शि. प्रमोद शेंडे, संतोष गडदे, कु. रुपाली रुपनवर, युवा कार्य प्रशिक्षणार्थी रिना विसने स्वयंसेविका मिनाक्षी क्षिरसागर , पालक तारे श लंजेवार प्रामुख्याने उपस्थित होते. या कार्यक्रमाचे संचालन स्मिता पात्रीकर यांनी तर आभारप्रदर्शन संतोष गडदे यांनी केले.

सृष्टि फाउंडेशनच्या प्रो- कबड्डी स्पर्धेने रंगवली खेळाची जादू



महासागर प्रतिनिधी
लाखनी दि. २० सप्टेंबर:
सृष्टि फाउंडेशनतर्फे लाखनी महोत्सव २०२५ अंतर्गत आयोजित प्रो- कबड्डी स्पर्धेने खेळप्रेमींच्या मनावर अधिराज्य गाजवले दि. १५ आणि १६ सप्टेंबर रोजी पार पडलेल्या या, स्पर्धेचे प्रायोजक अविनाश ब्राम्हणकर आणि माजी आमदार सेवक वाघाये यांनी देशी खेळांना चालना देण्यासाठी मोलाचा हातभार लावला.
देशभरातून खेळाडूंचा उत्साह

या स्पर्धेत दिल्ली, पंजाब, मुंबई, राजस्थान, मध्यप्रदेश, छत्तीसगड यांसह भंडारा, गोंदिया, चंद्रपूर, गडचिरोली, नागपूर, अमरावती आणि वर्धा जिल्ह्यातील खेळाडूंनी आपली चमक दाखवली.
स्थानिक खेळाडूंना प्रेरणा मिळावी आणि त्यांना जागतिक दर्जाचे खेळ जवळून अनुभवता या-वा, या उदात्त हेतूने सृष्टि फाउंडेशनने हा उपक्रम यशस्वीपणे राबवला.
रोमांचक सामने, दिग्गज विजेते

स्पर्धेत भोपालच्या आर.सी.बी कुबने प्रथम क्रमांक पटकावला, तर मुंबईच्या मैदान स्पोर्ट्स ने दुसरे आणि चौदुर् बाजारच्या संघाने तिसरे स्थान मिळवले. विजेत्यांना १ लाख रुपयांपर्यंत रोख पारितोषिक व आकर्षक ट्रॉफी देऊन सन्मानित करण्यात आले. प्रत्येक सामना प्रेक्षकांसाठी उत्कंठावर्धक ठरला.
सृष्टि फाउंडेशनचे यशस्वी संचालन दिनेश भोंगडे, राज गिन्हेपुजे, अनिलते भुरे आणि मयूर पुराम यांनी कार्यक्रमाचे संचालन

अत्यंत कौशल्याने हाताळले. सृष्टि फाउंडेशनच्या या प्रयत्नांना प्रोत्साहनच स्थानिक खेळाडूंना प्रोत्साहनच मिळाले नाही, तर कबड्डीसारख्या देशी खेळांना नवे बळ मिळाले.
खेळातून प्रेरणा, संस्कृतीचे जतन लाखनी महोत्सव २०२५ मधील ही स्पर्धा खेळप्रेमींसाठी एक अविस्मरणीय अनुभव ठरली.
सृष्टि फाउंडेशनच्या या उपक्रमाने देशी खेळांचा गौरव वाढवत स्थानिक आणि राष्ट्रीय खेळाडूंना एकाच व्यासापीठावर आणले.

माणिकराव सुखदेवे विद्यालयात पालक सभा संपन्न



महासागर प्रतिनिधी
भंडारा दि. २० सप्टेंबर:
माणिकराव सुखदेवे विद्यालय अशोकनगर (फुलमोगरा) येथे पालक समिती, महिला तक्रार निवारण समिती, विद्यार्थी सुरक्षा व भौतिक सुविधाविकास समिती ई समितीतील सदस्य उपस्थित होते. सभेमध्ये विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीबाबत चर्चा करण्यात आली. विद्यार्थ्यांना ग्रामपंचायत सदस्या रेखाताई मेश्राम

होतेड पालक सभेमध्ये शाळा व्यवस्थापन समिती, सखी सावित्री समिती, महिला तक्रार निवारण समिती, विद्यार्थी सुरक्षा व भौतिक सुविधाविकास समिती ई समितीतील सदस्य उपस्थित होते. सभेमध्ये विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीबाबत चर्चा करण्यात आली. विद्यार्थ्यांना ग्रामपंचायत सदस्या रेखाताई मेश्राम

चर्चा करण्यात आली. शिष्यवृत्ती ऑनलाईन भरण्यासाठी कोणकोणते कागदपत्रे लागतात व शिष्यवृत्ती फॉर्म कशाप्रकारे भरल्या जाते. याबद्दल मार्गदर्शन करण्यात आले.
पालक सभेला अंगणवाडी सेविका शामकला गजभिये, आशासेविका सविता बडगे, प्रशांत राखडे, राजू बेले, उमेश बोधनकर, अंकुश बागडे इ. पालक प्रतिनिधी

उपस्थित होते. सभेचे संचालन श्रावण चव्हाण यांनी केले. आभार गजानन लिचडे यांनी मानले. कार्यक्रम यशस्वीतेसाठी सचिव अनंत डुंभरे, प्रकाश चौधरी, ईश्वरदास लाखडे, प्रतिभा जिभकाटे, जयश्री धोलूर, रश्मी खोब्रागडे, स्वाती निकोसे, चंचल डुंभरे, राजेश मेश्राम, देवावाट, धनंजय सेलोकार आदिनी सहकार्य केले.

‘राष्ट्रनेता ते राष्ट्रपिता सेवा पंधरवाडा’ विशेष मोहीम : १७ सप्टेंबर ते २ ऑक्टोबर

भंडारा : महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णयान्वये भंडारा जिल्ह्यात 'राष्ट्रनेता ते राष्ट्रपिता सेवा पंधरवाडा' हा विशेष उपक्रम १७ सप्टेंबर २०२५ ते २ ऑक्टोबर २०२५ या कालावधीत राबविण्यात येणार आहे. या अभियानाचा उद्देश महसूल प्रशासन अधिक लोकाभिमुख, कार्यक्षम व पारदर्शक करणे हा आहे. या मोहिमेअंतर्गत खालील तीन टप्प्यांमध्ये विविध उपक्रम राबविण्यात येणार

आहेत - शिव/पाणंद रस्ते विषयक मोहीम (१७ ते २२ सप्टेंबर) शिव/शेतकऱ्यांचे सर्वेक्षण व नोंदणी शेतकऱ्यांना संमतीपत्राद्वारे रस्ते उपलब्ध करणे रस्ता अदालत आयोजित करून प्रलंबित प्रकरणे निकाली काढणे. रस्त्यांची मोजणी व सिमांकन सर्वोसाठी धरे उपक्रम (२३ ते २७ सप्टेंबर) शासकीय जमिनीचे कब्जेहक्काने वाटप अतिक्रमणे नियमानुसार करणे लाभाध्याना पडते वाटप नाविन्यपूर्ण उपक्रम (२८ सप्टे-

बर ते २ ऑक्टोबर) 'लक्ष्मी मुक्ती योजना' : पट्ट्यांचे नाव ७/१२ उताऱ्यात सहहिस्सेदार म्हणून नोंदणी अन्नसुरक्षा कायदा २०१३ अंतर्गत दिव्यांग लाभाध्याना धरपोच धान्य वितरण सदर सेवा पंधरवाडा यशस्वी करण्यासाठी महसूल यंत्रणेतील सर्व घटक कार्यरत राहणार असून, भंडारा जिल्ह्यातील नागरिकांनी या अभियानाचा अधिकधिक लाभ घ्यावा, असे आवाहन जिल्हा प्रशासनाने केले आहे.

श्रीकृष्ण तनसुखदास चांडक मुख्य कार्यालय फोन -०७९२-२७६७६२८-९२७३२१७०४२ * स्थानिक संपादक- **सुरेश लक्ष्मण कोटगले**, फोन -८७९३९११२१३ * (पी.आर.बी. कायदानुसार संपादकीय जबाबदारी यांचेवर राहिल.)



श्रीगणेशाला भावपूर्ण निरोप दिल्यानंतर पितृपंथरवड्याला सुरुवात होते आणि याच काळात सर्वाना वेध लागतात नवरात्रोत्सवाचे. अतिशय भक्तीभावाने आणि श्रद्धेने साजरा केला जाणारा हा नवरात्रोत्सव. या उत्सवाची नऊ दिवस मोठी धामधूम पहायला मिळते. एरव्ही एखाद्या दिवसाचा सणवार करायचा तर त्याची बरीच तयारी करावी लागते. मग नवरात्रासारखा नऊ दिवसाचा उत्सव साजरा करण्यासाठी अधिक तयारी करावी लागणं साहजिक आहे. अर्थातच, या तयारीचे वेध खी वर्गाला आधीप-ासून लागलेले असतात. नवरात्राच्या तयारीला सुरुवात होते ती घरादाराच्या स्वच्छतेपासून. नवरात्राच्या निमित्ताने घराला आवर्जून रंगरंगोटी केली जाते. ग्रामीण भागात अजुनही मातीची घरं आहेत त्या ठिकाणी घर शेण-मातीनं सारवली जातात. घरादाराच्या स्वच्छतेत हा भाग तर महत्वाचा असतोच. शिवाय घरातील भांडी, कपडे यांचीही स्वच्छता आवर्जून केली जाते. एरव्ही आपण केवळ रोजची भांडी आणि रोज वापरायचे कपडे यांच्याच स्वच्छतेवर भर देत असतो. कधी सुट्टीच्या निमताने चार-दोन अधिक कपडे धुवायला घेतले जातात. परंतु संपूर्ण कपडे, सर्व भांडी धुवायची तर त्यासाठी नवरात्रोत्सव महत्वाचा ठरतो. हल्ली बहुतांश स्त्रिया नोकरी वा व्यवसायानिमित्त घराबाहेर असतात. सुट्ट्याही पहिल्यासारख्या नसतात. त्यात घरातील रोजची कामं करतानाही नाकी नऊ येतात. शिवाय छोटं कुटुंब असेल तर त्यातील स्त्रीला एकटीला संपूर्ण कपडे धुणं किंवा संपूर्ण भांडी घासणं शक्य होत नाही. मग ही कामं अन्य कोणाकडून तरी करून घेतली जातात. परंतु त्याही कामावर मर्यादा येत असल्याचं

दिसून येतं. अर्थात, स्वच्छता किती झाली यापेक्षा त्यामागील उद्देश महत्वाचा ठरतो. खरं तर हल्ली सण-उत्सवाची खऱ्या अर्थाने जाणीव होते ग्रामीण भागात. या भागात आपले पारंपरिक सण साजरे होताना पाहणे हा एक वेगळाच आनंद असतो. पावसामुळे सर्वत्र चांगला पाणीसाठा झालेला असतो. नद्या, ओढे वाहत असतात. शेत-शिवार हिरवाईने नटलेले असतात. अशा या उत्साही वातावरणात नवरात्रीच्या तयारीचा उत्साह आणखी वाढतो. नवरात्र सुरू होण्याच्या काही दिवस आधी गावाजवळील ओढ्यावर, नदीवर, तळ्याकाठी वा आपापल्या शेतात बहुतांश स्त्रिया एकत्र येतात. येताना घरातील सर्व कपडे धुण्यासाठी सोबत आणलेले असतात. वाहत्या, मोकळ्या पाण्यात सर्व जणी एकमेकींच्या सहकार्याने कपडे धुण्याचा कार्यक्रम पार पाडतात. धुतलेले कपडे काठावर लोच वाळत घातले जातात. या ठिकाणी लवकर येणे, येताना जे-वणाचा डबा बरोबर आणणे, मध्ये जेवण आणि थोडी विश्रांती, नंतर सायंकाळी धुवून वाळवलेले सर्व कपडे घेऊन घराकडे परतणं हा ठरलेला कार्यक्रम असतो. आज शहरांलगतच्या धरणांच्या पाणीसाठ्यालगत अशाच प्रकारे गर्दी पहायला मिळते. पुरेशी स्वच्छता झाल्याशिवाय नवरात्राचं पुरेपूर समाधान मिळत नाही, अशी अनेक स्त्रियांची भावना असते. दुसरीकडे या दिवसात शेतांमध्ये पीक ताराला आलेलं असतं. झेंडूची शेती बहरलेली असते. नवरात्रात झेंडूला चांगली मागीणी असल्याने या कालावधीत फुलं उपलब्ध व्हावीत, असं शेतकऱ्यांचं नियोजन असतं. त्यानुसार झेंडूच्या फुलांची काढणी, ती बाजारात नेणे, यासाठी लागवग

सुरू असते. नवरात्रात घरोघरी घट बसवले जातात. या घटाचं महत्त्व मोठं आहे. या घटासाठी पवित्र ठिकाणची माती आणून त्यात गहू, हरभरे, जोंधळे, भात, जवस, सातू, राळे, उडीद, मका अशी सात धान्यं पेरायची. त्यावर कलश ठेवायचा. कलशात सप्त नद्यांचं पाणी भरायचं. पाण्यात सोनं, चांदी, मोती, प्रवाळ, चांदीचं-तांब्याचं नाणं घालायचं. हळद-कुंकू, गंध, फूल, अक्षता, सुपारी वहायची. घटावर अंबेची प्रतिष्ठापना करायची. रोज नव्या फुलांची माळ देवीच्या मस्तकी रुळेल अशी सोडायची. नऊ दिवस रोज नवी माळ. देवी एकदा स्थानापन्न झाली

फरक असेल. पण मूळात ही पूजा सृजनाची, निर्माणशक्तीची ! ही देवी आदिमाता आहे. देवांनाही ङ्ग्राहि मामङ्ग करून सोडणाऱ्या महिषासुराचा वध करण्यास ती सिद्ध झाली आहे. तिचं रूपडं पहा. ती अष्टभुजा आहे. शिवाने दिलेले त्रिशूल, विष्णूने दिलेले सुदर्शन चक्र, वायुदेवाने दिलेले धनुष्य आणि बाणांचा भाता, अग्निदेवाने दिलेली गदा, महाकाळाने दिलेली तलवार, यमाने दिलेली ढाल, इंद्राने दिलेला अंकुश, वरुणदेवाने दिलेला नागपाश आणि विश्वकर्म्याने दिलेली कुऱ्हाड अशी आयुधे आपल्या

वेगळ्या रूपात साजरा होतो. महाराष्ट्रात अनेकांची कुलदैवत असलेली कोल्हापूरची महालक्ष्मी, रेणापूरची रेणुकामाता, तुळजापूरची तुळजाभवानी ही देवीची तीन शक्तीपीठे आणि वणीची सप्तशृंगनिवासिनी जगदंबा हे देवीचे अर्थ शक्तीपीठ अशी साडेतीन शक्तीपीठे महाराष्ट्रात महत्वाची मानली जातात. त्या ठिकाणचा नवरात्रोत्सव बहारदार असतो. अमरावती, नागपूर, चंद्रपूर याबरोबरच आदिमातेची मंदिरे आहेत तिथे नवरात्रोत्सव जल्लोषात साजरा होतो. मंगलदायिनी, तेजस्विनी, रुद्रावतारी मर्दिनी अशी ही आदिशक्ती ! हिचं प्रत्येक रूपच मुळी पूजनीय ! कधी दुर्गा, कधी भवानी तर कधी गौरी म्हणून ही जगन्माता पूजली जाते. गुर्जर समाजातही रात्री गरबा, रासक्रीडा खेळून नवरात्री जागवल्या जातात. आपल्याकडे नवरात्रीचे नऊ दिवस सासुरवाशिणी, माहेरवाशिणी एकत्र येऊन हादयाचा फेर धरतात. हत्तीची तसबीर मध्ये ठेवून किंवा हत्तीचे चित्र किंवा हत्तीची रांगोळी काढून त्याची पूजा करतात. त्यामागे हस्त नक्षत्राची पूजा करण्याचा उद्देश आहे. मुली, बायका फेर धरतात. फेर धरता धरता खास हादयाची गाणी म्हणतात. गाणी म्हणून झाल्यावर प्रत्येकाने आणलेली खिरापत ओळखली जाते. ही खिरापत सर्वजणी मिळून एकत्र बसून खा-तात. यातील गाण्यांची रचना कथात्मक असते. घरात घडणाऱ्या घटनांचे ते वर्णन असते. त्यात पूर्वीच्या काळातील स्त्रीमनाचे भावविश्व उलगडून दाखवलं जातं. माहेरचं ओतप्रोत कौतुक आणि सासरचं काहीसं विरोधी चित्रण असतं. त्यात काहीशी अतिशयोक्ती असते. मैत्रिणीचं चिडवणं, हसरे-बोचरे चिमटे, सासू-सुनांचे रूसवे-फुगवे यात असतात. एकंदर हादयाच्या गाण्यांची अशी वेगळीच मजा आहे.

खरं तर आजच्या घडीला स्त्रीची अस-लेली बलस्थाने, तिचं कर्तृत्व, तिच्यातील अनेकांमि सुप्त शक्ती वारंवार प्रत्ययास येऊनही या स्त्रीलाच कुटुंबात, समाजात तिच्या इतमामाप्रमाणे आदर्शनीय स्थान देण्यास आपण का क्वरतो, याचा विचार या निमित्ताने व्हायला हवा. बाराही महिने स्त्रीत्वाचा आदर करण्याचा जागर मनामनात होणं हेच खरं आधुनिक नवरात्रीचं फलित असावं.

मोक्षलक्षण

आठव्या दशकातल्या सातव्या समासात समर्थानी मोक्षलक्षणांबद्दल सांगितलं आहे. मनुष्यप्राण्याला मोक्षप्राप्ती हवी असते. जन्म-मरणाच्या बंधनातून सुटण्यासाठी मोक्ष मिळवणं गरजेचं असतं. हा मोक्ष म्हणजे नेमकं काय याचं सार्थ वर्णन श्री समर्थ रामदास करतात. सातव्या समासातल्या प्रत्येक ओवीतून त्यांनी या जगात आलेला जीव कसा वागतो आणि त्याने मोक्षप्राप्तीसाठी नेमकं काय करायला हवं याचं वर्णन केलं आहे.

प्राणी संकल्पे बांधला। जीवपणे बद्ध झाला। तो विवेके मुक्त केला। साधुजनी॥४॥ प्राणी संकल्पाने बांधला जातो आणि जीवपणे बद्ध होतो. त्याला साधुलोक, संतजन विवेकाने मुक्त करतात. म्हणजेच साधुसंतांच्या सहवासात राहिल्याने जीव अनेक बंधनांपासून मुक्त होतो. विवेकी होतो.

मी जीव ऐसा संकल्प। दृढ धरिता केले कल्प। तेणे प्राणी जाला अल्प। देहबुद्धीचा॥५॥ मी जीव मज बंधन। मज आहे जन्ममरण। केल्या कर्माचे फळ आपण। भोगीन आता॥६॥ पापाचे फळ ते दुःख। आणी पुण्याचे फळ ते सुख। पापपुण्य आवश्यक भोगणे लागे॥७॥

मी जीव आहे ऐसा संकल्प आणि दृढनिश्चय करून युगेच्या युगे लोटली आ-हेत. असा विचार केल्याने मनुष्यप्राणी अल्पज्ञ देहबुद्धीचा झाला आहे. मी जीव आहे, मला बंधन आहे. मला जन्म-मरण आहे. पूर्वी केलेल्या कर्मांचं फळ मी आता भोगणार आहे. पापाचं फळ दुःख तर चांगल्या कर्मांचं, पुण्याचं फळ सुख असतं. आपल्या प्रारब्धाप्रमाणे आणि कर्माप्रमाणे पाप-पुण्य भोगावंच लागतं. समर्थानी या समासात पाप आणि पुण्य या संकल्पनांवर भर दिला आहे. मनुष्य कर्माची फळ भोगतो हे सत्य समर्थ अधोरेखित करतात.

दासबोधातून...

त्याने हे केलं नाही, तो नेहमी असाच वागतो, तिने असं करायला नको होतं, मीच नेहमी इतरांसाठी झटत असते असा विचार करून अनेकजण दुःखी होतात. आपण इतरांसाठी बरंच काही करतो, इतरांच्या मदतीसाठी धावतो. पण आपल्यावर वेळ आली की आपल्यासाठी कोणीही येत नाही हे शक्य मनात कायम असतं. पण, आपल्या मर्जीने किंवा आपल्या अपेक्षेप्रमाणे कोणीची चालत नाही. मुळात अशी अपेक्षा करणं चुकीचं आहे. इतरांकडून अपेक्षा करणं म्हणजे वेळ वाया घालवणं. एका कथेद्वारे आपण हे जाणून घेऊ.

एकदा कासवाचं एक कुटुंब सहलीला निघालं. या कुटुंबाने पोटपूजेची सगळी व्यवस्था केली होती. सगळं सामान त्यांनी बांधून घेतलं आणि मजल दरमजल करत सगळे निघाले. सहलीच्या ठिकाणी पोहोचल्यानंतर सगळ्यांनी जेवण बाहेर काढलं. आपण सगळं आणलं



स्वतःकडून ठेवा अपेक्षा...

पण मीठ आणायला विसरलो, असं त्यांच्या लक्षात आलं. कुटुंबातल्या सर्वात छोट्या सदस्याला त्यांनी मीठ आणायला पाठवलं. पण ङ्गमी येईपर्यंत तुम्ही सगळं अन्न खाऊ न टाकाल ङ्ग असं म्हणत तो जायला तयार होईना. सर्व सदस्यांनी त्याला विश्वासात घेतलं. ङ्गतू आल्याशिवाय आपण अन्न खाणार नाही ङ्ग असं सांगितलं. छोटं कासव निघालं. बराच वेळ झाला तरी कासवाचा पत्ता नव्हता. बरीच

भक्ती बोध

वाट बघितल्यानंतर सर्वानी जेवून घ्यायचं ठरवलं. गाठोडी सोडायला घेणार तेवढ्यात ते छोटं कासव शेजाराच्या झाडीतून बाहेर आलं आणि म्हणालं, मी आलो नाही तर तुम्ही जेवून घेणार हे मला माहित होतं. त्यामुळे मी गेलोच नाही आणि आता जाणारही नाही. आपल्यातले अनेकजण या संशयी कासवाप्रमाणे असतात. इतरांनी आपल्या मर्जीने वागावं असं त्यांना वाटत असतं पण प्रत्यक्षात असं होत नसतं. आपण योग्य काम करण्याऐवजी इतरांकडून अपेक्षा ठेवतो. आपली कामं इतरांवर सोपवतो. इतरांनी असं वागायला हवं, तसं वागायला हवं असा विचार करून आपण दुःखी होतो. इतरांकडून अपेक्षा ठेवण्याऐवजी स्वतःवर विश्वास ठेवा. स्वतःकडून अपेक्षा ठेवा आणि त्या पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करा. यातून तुम्ही आनंद मिळवू शकाल.

श्राद्धकर्मासाठी पवित्र तीर्थस्थानं

आज सर्वपित्री अमावस्या आहे. पितृपंथरवड्यात पितरांचं पिंडदान, श्राद्ध, तर्पण केलं जातं. देशभरातल्या विविध तीर्थस्थानी श्राद्धादी कार्यं केली जातात. पण काही स्थानांचं वेगळं महत्त्व आहे. देशभरातली आठ तीर्थस्थानं ही श्राद्धकर्माच्या दृष्टीने महत्वाची मानली जातात. या स्थानांची ओळख...

* महाराष्ट्रात खामगावपासून ७५ किलोमीटर अंतरावर मेघंकर हे तीर्थस्थान आहे. ब्रह्मपुराण, पद्मपुराण



यासारख्या ग्रंथांमध्ये या तीर्थस्थानांचं वर्णन करण्यात आलं आहे. या स्थानी श्राद्धकर्म केल्याने पितरांना मोक्ष मिळतो असं म्हणतात. या स्थानी भगवान विष्णूचं एक प्राचीन मंदिर आहे. या मंदिरात विष्णूची ११ फूट उंच पाषाणमूर्ती आहे.

* उत्तराखंडमधलं ब्रह्मकपाल हे श्राद्धकर्म

साठी अत्यंत पवित्र असं स्थान मानलं जातं. हे स्थान बद्रीनाथच्या जवळ आहे. या स्थानाजवळून अलकनंदा नदी वाहते.

* कर्नाटकमधल्या लक्ष्मणबाण या स्थानी श्रीरामाने दशरथाचं श्राद्ध केलं होतं. या ठिकाणी लक्ष्मणाने बाण मारून कुंड तयार केलं होतं. याला लक्ष्मण कुंड असं म्हटलं जातं. या ठिकाणी रामाचं मंदिरही आहे. अत्यंत प्राचीन असं हे तीर्थस्थान श्राद्धकर्माच्या तीर्थक्षेत्र

दृष्टीने पवित्र मानलं जातं. * मध्य प्रदेशातल्या क्षिप्रा नदीच्या किनाऱ्यावर सिद्धनाथ नावाचं तीर्थस्थान आहे. या ठिकाणी एक वटवृक्ष आहे. हा वृक्ष पार्वती देवीने लावला होता असं मानलं जातं. या स्थानी श्राद्धकर्म केली जातात.

* राजस्थानमध्ये लोहागर नावाचं एक स्थान आहे. या स्थानाचं रक्षण ब्रह्मदेव करत असल्याचं मानलं जातं. या स्थानी श्राद्ध केल्यानंतर पितरांना मोक्ष मिळतं, असं मानलं जातं.

* बिहारमधल्या गयामध्ये श्राद्धकर्म केली जातात. गया फल्गू नदीच्या किनारी वसलं आहे. या स्थानाचं वर्णन रामायणातही करण्यात आलं आहे. या स्थानी पिंडदान केल्याने पूर्वजांना वैकुंठाची प्राप्ती होते असं म्हटलं जातं.

* उत्तर प्रदेशमधलं प्रयाग स्थान प्रसिद्ध आहे. या स्थानी श्राद्धकर्म मोठ्या संख्येने केली जातात. प्रयागला त्रिवेणीसंगम आहे. या स्थानी श्राद्ध केल्यानंतर मनुष्य जन्म-मृत्यूच्या बंधनातून मुक्त होतो असं म्हणतात.

* गुजरातमध्ये पिंडारक नावाचं स्थान आहे. हे स्थान द्वारकापासून सुमारे ३० किलोमीटर अंतरावर आहे. महाभारतातील युद्धानंतर पांडवांनी या स्थानी येऊन आप्तांचं श्राद्ध केलं होतं असं म्हणतात. या स्थानी केलेलं श्राद्ध मोक्षदायी मानलं जातं.

घाई आणि काळजी या दोन्ही गोष्टी आपल्यासाठी मारक आहेत. पण असं असूनही या दोन्ही गोष्टी काही सुटत नाहीत. आपल्याला सतत कशाची तरी काळजी वाटत असते. तसंच आपण आपल्या कामांमध्ये घाई करत असतो. आपला आनंद नेमका कशात आहे हे जेसच्या कथेतून समजून घेऊ. जेस खूप चांगली नोकरी करत होती. तिला मनासारखी नोकरी मिळाली होती. नोकरीनिमित्ताने तिला प्रवास करावा लागे. छान कपडे घालत असे. समाधाना जात असे. तिचं आयुष्य अगदी उत्तम चाललं होतं. कसलीही कमतरता नव्हती. पण, सगळं असूनही ती आनंदी नव्हती. आयुष्यात कशाची तरी कमतरता आहे असं तिला वाटत असे. ती सतत तणावाखाली असायची. तिला कसली तरी घाई असायची. याबाबत तिने आत्मचिंतन

स्व मदत

आपण कशाच्या मागे धावत आहोत? आपल्याला आयुष्याकडून नेमकं काय हवं आहे, असे प्रश्न तिने स्वतःला विचारले. आयुष्यात विशिष्ट उंची गाठण्याच्या नादात आपण आयुष्यच जगलो नाही हे तिला जाणवलं. ती कायम तणावाखाली असायची. कसली तरी काळजी तिला लागून राहिलेली असायची. तिला ताण होता. हे सगळं कशासाठी, असा प्रश्न तिला



खरं आयुष्य जगण्यासाठी...

पडला होता. मग तिने एक पाऊल उचलायचं ठरवलं. जेसने नोकरी सोडली. यामुळे ती स्वतःच्या देशात राहू शकणार होती. आता ती खूप आनंदी आहे. जीवनाचं खरं मूल्य तिला जाणवलं आहे. भौतिक गोष्टींमध्ये सुख नसतं हे तिला पटलं आहे.

आयुष्य म्हणजे फक्त वस्तू खरेदी करणं आणि कशाच्या तरी मागे सतत पळत राहणं नाही हे जाणून घ्या. आयुष्याचा अनुभव घ्यायला हवा. आपल्याला आवडणाऱ्या गोष्टी करायला हव्यात. आयुष्य जपायला हवं तसंच त्याचा आनंदही घ्यायला हवा. घाई हे काळजीचं मुख्य कारण आहे हे आपण जाणतो. तरी आपण घाई आणि काळजी करतो. या नादात आपण आयुष्यातले अनमोल क्षण वाया घालवतो. असं होता कामा नये. आयुष्य खऱ्या अर्थाने जगायला शिकलं पाहिजे.

श्राद्ध करणं शक्य नसेल तर!



श्राद्ध करण्याची एक विशिष्ट पद्धत आहे. धर्मशास्त्रात नमूद केल्याप्रमाणे श्राद्धकर्म केल्याने मृतात्म्याला शांती मिळते तसंच मृताच्या कुटुंबियांनाही दीर्घायुष्याचा लाभ होतो पण अनेकदा अशी श्राद्धकर्म करणं शक्य होत नाही. यामागे आर्थिक किंवा इतर काही कारणं असू शकतात. अशा वेळी काही पद्धतींनी तुम्ही पितरांना खूश करू शकता. या पद्धतींविषयी...

* श्राद्धकर्म करताना गुरुजींना संपूर्ण

भोजन देणं शक्य नसेल तर कणिक, फळं, साखर, गूळ, भाज्या असे पदार्थ देता येतील. यासोबत दान म्हणून काही रक्कम देता येईल.

* आर्थिक चणचण असूनही श्राद्ध करण्याची इच्छा असेल तर पाण्यात काळे तीळ अर्पण करा. तसंच काळे तीळ घातलेले पदार्थ दान करा. या कृतीमुळे श्राद्धाचं पुण्य मिळू शकतं.

* श्राद्ध करणं शक्य नसेल तर गायीला चारा घालावा. यावेळी आपल्या पूर्वजांचं स्मरण करावं.

* यापैकी काहीही शक्य नसेल तर सूर्यदेवाला मनोभावे नमस्कार करावा. काही अडचणींमुळे श्राद्धकर्म करणं शक्य नसल्याचं सांगून आपला निरोप पूर्वांचपर्यंत पोहोचण्याची विनंती सूर्यदेवाला करावी. आपण पूर्वांचा सतत स्मरण करतो, त्यांची उणीव भासते, त्यांच्यावर आपलं मनापासून प्रेम आहे असा संदेश त्यांच्यापर्यंत पोहोचवण्याची विनंती सूर्यदेवाला करावी. या साध्याशा कृतीमुळे पूर्वज समाधानी होतील, असं म्हटलं आहे.

पडळकरांच्या टीकेमुळे भाजपची मानसिकता उघड

■ महासागर प्रतिनिधी

नागपूर, दि. २० :

भाजपचे आमदार गोपीचंद पडळकर यांनी राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे (शरद पवार) ज्येष्ठ नेते जयंत पाटील यांच्या अर्वाच्य भाषेत टीका केली. त्यावर संपूर्ण महाराष्ट्रातून प्रतिक्रिया उमटत आहेत.

महाराष्ट्र हे सुसंस्कृत राज्य आहे. फुले, शाहू, आंबेडकरांच्या विचारांची परंपरा राज्याला लाभली आहे. परंतु सध्या राजकारणात काही विकृत लोक आले असून ते सुसंस्कृत राज्याच्या राजकारणाला गडूळ करण्याचे काम करत आहे. भाजपाचे आमदार गोपीचंद पडळकर यांनी नुकतेच आमच्या पक्षाचे ज्येष्ठ नेते जयंत पाटील साहेब यांच्यावर गलीच्छ शब्दात टीका केली. याचा विरोध करीत सुसंस्कृत महाराष्ट्राला गोपीचंद पडळकर ही लागलेली किड असल्याची टीका राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी शरदचंद पवार पक्षाचे नेते माजी गुहमंत्रि अनिल देशमुख यांनी केली आहे.

ज्येष्ठ नेते जयंतराव पाटील यांच्याबद्दल गोपीचंद पडळकर याने केलेल्या बेताल वक्तव्यातून त्याची आणि त्याच्या पक्षाची मानसिकता आज महाराष्ट्राला बघायला मिळाली. मी या वक्तव्याचा तीव्र शब्दांत निषेध करतो. महाराष्ट्राला लाभलेली सुसंस्कृत राजकारणाची समृद्ध परंपरा पावडळी तुडवण्याचे काम या वाचाळवीरांकडून सुरू आहे. अशी विकृती पोसण्याचे काम करणाऱ्या सत्ताध्यानी याचा एकदा अंतर्मुख होऊन विचार केला पाहिजे आणि याच्यावर कठोर कारवाई केली पाहिजे.

सत्तेतील अनेक मंत्री, आमदार व नेते हे मनात येईल ती वक्तव्य करीत आहे. यामुळे महाराष्ट्राच्या राजकारणाला जी थोर परंपरा आहे त्याला छेद देण्याचे काम भाजपा व सत्ताध्यानांकडून वारंवार होत आहे. याला जर वेळीच आवर घातला नाही तर राजकारणाचा स्तर हा अतिशय खालच्या स्तरावर जाईल असे मतही अनिल देशमुख यांनी यावेळी व्यक्त केले.

यापूर्वी राजकारणात असे कधीच घडले नाही. सत्ताधारी आणि विरोधक यांच्यात टोकाचा वाद जरी झाला तरी अशी भाषा कोणी वापरली नाही. मनभेद जरी असले तरी मनभेद कधीही सत्ताधारी आणि विरोधक यांच्यात झाले नाही. राज्याच्या विकासासाठी सत्ताध्यानी नेहमी विरोधकांना सोबत घेण्याचे काम केले आहे. विरोधक हे आपले कडूर दुश्मनच असल्याच्या भावनेतून त्यांना संपविण्याचे काम सत्ताध्यानांकडून करण्यात येत आहे. यातूनच पडळकर यांच्यासारखी विकृती जन्माला येते. अशी विकृती जर वेळीच ठेचली गेली नाही तर भविष्यात राजकारण आणि राजकारणी व्यक्तीकडे सामान्य नागरीकांचा पाहण्याचा दृष्टीकोण बदलेल. यामुळे अश्या विकृतींना वेळीच ठेचण्याची गरज असल्याचेही अनिल देशमुख म्हणाले.

९९ व्या अखिल भारतीय साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदी राहु लेखक आणि कादंबरीकार विरवास पाटील यांची निवड झालेली आहे. पानिपत सारखी प्रचंड खापाची कादंबरी लिहून साहित्य विश्वात आपले वेगळे स्थान निर्माण करणाऱ्या विरवास पाटील यांच्या संभाजी, झाडाझडती, पांगिरा, महानायक अशा असंख्य कादंबऱ्या तितक्याच लोकप्रिय आहेत.

साहित्यविश्वात एक ऐतिहासिक लेखक अशी ओळख बनलेल्या विरवास पाटील यांची संमेलनाध्यक्ष पदी झालेली निवड म्हणूनच महत्त्वपूर्ण आहे. म्हणूनच आजचा साप्ताहिक संवाद विरवास पाटील यांच्याशी. **मराठी साहित्य संमेलन शताब्दीकडे वाटचाल करत असताना अध्यक्ष म्हणून काय वाटतं?**

■ आपल्या देशात असायन वगळता इतर कोणत्याही भाषेचा अशा प्रकारे साहित्याचा उत्सव होत नाही. आषाढीला पंढरपूरला अगदी नित्यनेमाने जाणाऱ्या वारकऱ्याप्रमाणेच महाराष्ट्रातील तमाय साहित्य प्रेमी

भारताचा अग्रगण्य कर्मांडी डेरिक्टेट्व्ज एक्स्चेंज मल्टी कर्मांडी एक्स्चेंज ऑफ इंडिया एमसीएक्सने आपला महत्वाचा अहवाल प्रकाशित केला आहे. इंडस्ट्रियल स्ट्रॅंजः फायनान्शियल डेव्थ बेस मेटल्स डेरिक्टेट्व्ज सर्व्हिंग २० ट्रिलियन मार्केट. हा अहवाल सेबीचे अध्यक्ष श्री. तुलिन कांता पांडे यांच्या हस्ते प्रसिद्ध करण्यात आला. अहवालात भारताच्या पायाभूत सुविधा, नवीकरणीय ऊर्जा आणि उत्पादन क्षेत्रांच्या महत्वाकांक्षांना चालना देण्यात अल्युमिनियम, कॉपर, झिंक, शिसे आणि निकेल यांसारख्या बेस मेटल्सची निर्णायक भूमिका अधोरेखित केली आहे.

२०५३ कोटींच्या दररोजच्या बेस मेटल्स टर्नओव्हरसह, एमसीएक्स किंमत शोध आणि जोखीम व्यवस्थापनासाठी विश्वासार्ह व्यासपीठ म्हणून समोर आले आहे.

पंढरपूर, अक्कलकोट येथील प्रमुख देवस्थानांसह सोलापूर शहर व जिल्ह्यात लहान-मोठी तीर्थक्षेत्रे आहेत. सर्वात मोठे उजनी धरणदेखील सोलापूर जिल्ह्यात आहे. कृषी, वैद्यकीय, आध्यात्मिक पर्यटनाला सोलापूर जिल्ह्यात खूप मोठी संधी आहे. सोलापूर शहर व जिल्ह्याला आध्यात्मिक पर्यटनाचा खूप मोठा वारसा लाभलेला आहे. तुळजापूर, गाणगापूर यासह सोलापूरच्या शेजारी मोठी तीर्थक्षेत्रे आहेत. सुखात आणि दुःखात असताना देवाकडे जाणाऱ्यांचे प्रमाण अधिक आहे. त्यामुळे सोलापूर जिल्ह्यात कायमस्वरूपी पर्यटक, भाविक येत असतात. तिरुमला तिरुपती देवस्थान आणि शिर्डी या ठिकाणी ज्या पद्धतीने आध्यात्मिक पर्यटन आहे, अगदी तशीच स्थिती सोलापूरची देखील आहे.



देशमुखांचा संताप

हलबा समाजाला शिक्षणातूनच गवसेल प्रगतीचा मार्ग



■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २० :

कुठल्याही समाजाच्या सर्वांगीण विकासासाठी शिक्षण हा सर्वात मोठा दुवा आहे. हलबा समाजाने आपल्या समस्या सोडविण्यासाठी अनेक वर्षे संघर्ष केला, पण शिक्षणाची कास धरली त्यामुळेच समाजातील अनेक लोक मोठ्या पदांपर्यंत पोहोचले. अनेकांनी उद्योग क्षेत्रात नाव कमावले. पुढेही शिक्षणातूनच प्रगतीचा मार्ग गवसणार आहे, असे प्रतिपादन केंद्रीय रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी यांनी केले.

हलबा समाज महासंघाच्या सुवर्ण महोत्सवी सोहळ्याचे उद्घाटन गडकरी यांच्या हस्ते झाले. दिनदयाल नगर येथील हलबा समाज

केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांचे प्रतिपादन : हलबा समाज महासंघाच्या सुवर्ण महोत्सवी सोहळ्याचे उद्घाटन

हलबा समाज हातमाग व पावरलूमच्या साड्यांसाठी प्रसिद्ध होते. ही ओळख पुन्हा निर्माण करण्यासाठी धापेवाडा येथे धापेवाडा टेक्सटाईल नावाने हातमाग व पावरलूमचा कारखान्यावर काम सुरू आहे. येथे तयार साड्यांवर झारखंड येथे प्रिंटचे काम केले गेले. त्यामुळे ही साडी इतकी सुंदर झाली की त्याला सर्वत्र मागणी वाढली आहे. सध्या साड्यांसाठी प्रतिका यादी आहे. दरम्यान धापेवाडातील टेक्सटाईल्सची वास्तू सुमारे सहा महिन्यात पूर्ण होणार आहे. येते कार्यक्रमासाठी सुप्रसिद्ध अभिनेत्री हेमा मालिनी यांना आणण्याबाबत बोलणे झाल्याचे त्यांनी सांगितले.

महासंघाच्या सांस्कृतिक भवनात झालेल्या या हलबा समाज महासंघाचे अध्यक्ष डॉ. देवराय प्रमुख उपस्थित होती. सोहळ्याला माजी आमदार विकास कुंभारे, नंदनवार, महासचिव डॉ. रमेश पराते यांची

येथे येतांना हेमा मालिनी यांना धाडेवाडात तयार साडी परिधान करूनच यायला सांगितले आहे. त्यांनी याबाबत कबुलीही दिली आहे. हेमा मालिनी येथील साडीवर आल्यास आपोवार या साडीची मार्केटिंग होईल, असेही गडकरी म्हणाले. या साडीची किंमत बाहेर २ ते ३ हजार रुपये आहे. परंतु ही साडी गरीब व मध्यमवर्गीय महिलांना केवळ ४०० रुपयांत उपलब्ध केली जाईल. त्यातही विणकरीचे काम करणाऱ्या महिलांना ६० रुपये प्रति साडी मजुरी, १० रुपये ट्रस्टच्या खात्यात जाईल. या प्रकल्पामुळे पुन्हा नागपूरसह विदर्भाला सूती हातमाग व पावरलूम साडीची ओळख देण्याचा प्रयत्न असल्याचेही नितीन गडकरी यांनी सांगितले.

उदरनिर्वाह पूर्वी हातमागावर होता. माझ्या धापेवाडा गावासह बेला, खापा येथे हलबा समाजाचे लोक मोठ्या प्रमाणात राहतात. पण हातमागाचा व्यवसाय संपुष्टात आला. मात्र या परिस्थितीत अनेक अडचणी असताना हलबा समाजाने शिक्षणाची कास धरली. मुलांना उत्तम शिक्षण देण्याचा प्रयत्न झाला आणि त्याचे चांगले परिणामही आज आपण बघतोय. समाजाला प्रत्येक क्षेत्रात प्रगती करायची असेल तर मुलांना चांगले शिक्षण देतानाच त्यांच्यातील उद्यमशीलता वाढवावी. त्यातूनच आर्थिक प्रगती होईल, असेही ते म्हणाले.

मैत्रिणीशी बोलण्याच्या वादातून तरुणाची हत्या

■ महासागर प्रतिनिधी, सावनेर, दि. २० :

वारंवार इशारा देऊनही, मैत्रिणीशी बोलणे थांबवले नसल्याच्या रामातून चार आरोपींनी एका तरुणाची निर्धृण हत्या केल्याची घटना शुक्रवारी रात्री घडली.

नागपूर महामार्गावरील मालेगाव शिवारातील मालू पेपर मिलजवळ शुक्रवारी रात्री ९ वाजता चार आरोपींनी तरुणाला घेरले आणि त्याच्यावर चाकूने हल्ला केला. सहाय्यक पोलीस अधीक्षक अनिल मर्के, एस्डीपीओ सागर खडें घटनास्थळी पोहोचले. आरोपींना पकडण्यासाठी वेगवेगळ्या दिशेने चार पोलीस पथके पाठवण्यात आली. पोलीसांनी रात्रीच चारही आरोपींना अटक केली. सर्व आरोपींना सावनेरच्या न्यायालयात हजर करण्यात आले. न्यायालयाने सर्व आरोपींना २३ तारखेपर्यंत पोलीस कोठडीत ठेवण्याचे आदेश दिले.

करण सिंह रमेश सिंह परसराम (३०), शक्तीनगर वसाहत, वाघोडा खदान, असे मृतकाचे नाव आहे. तो एका गिरणीत काम करत होता. आरोपीच्या महिला मैत्रिणीशी बोलत असे. यासाठी आरोपींनी त्याला मनाई केली होती. तरीही तो बोलायचा

चार आरोपींना शिताफीने अटक २३ सप्टेंबरपर्यंत पोलीस कोठडी

त्यामुळे आरोपींनी काटा काढण्याचे ठरवले. आरोपी आधीच मिल परिसरात लपून बसले होते. करण सिंह गिरणीतून बाहेर येताच, चारही आरोपींनी त्याला घेरले आणि चाकूने वार करून त्याची हत्या केली. खून करून सर्व आरोपी पळून गेले. पोलीसांनी रात्रीच जितेंद्र उर्फ जितू राकेश रावत (२७), अंकित कदम पात्रे (२४), रा. पाटणसावंगी, अजित (२५), रा. आगेवाडा या आरोपींना अटक केली. त्यांनी गुन्हाची कबुली दिली असून हत्येत वापरलेला चाकूही जप्त करण्यात आला आहे.

डी. बी. पथकाचे प्रमुख पीएसआय स्वप्नील गेडाम, जमादार सुरेंद्र वासिक, अंकुश मुळे, सचिन लोणेरे, अशोक निस्ताये, रोशन काळे, सतीश ठेवकाते, भावेश शेंडे, नितेश परखड यांनी रात्री बारा वाजता चार आरोपींना अटक करण्यात महत्वाची भूमिका बजावली. पोलीस स्टेशन अधिकारी उमेश पाटील यांच्या मार्गदर्शनाखाली पीएसआय दीपक निंबाळकर हे तपास करत आहेत.

आ. पडळकरांच्या प्रतिमेला चपलेचा प्रसाद



■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २० :

राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे (शरदचंद पवार) ज्येष्ठ नेते आणि आमदार जयंतराव पाटील यांच्याविरोधात अर्वाच्य भाषा वापरल्याच्या आरोपावरून आज नागपूरच्या व्हारायटी चौकात जोरदार निदर्शने करण्यात आली. या निदर्शनांमध्ये पक्षाचे स्थानिक पदाधिकारी, कार्यकर्ते आणि नागरिक मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते.

भाजप आमदार गोपीचंद पडळकर यांनी केलेल्या वादग्रस्त वक्तव्यावर संतप्त प्रतिक्रिया देत राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या कार्यकर्त्यांनी निषेध फलक हातात घेऊन जयंतराव पाटील यांचा अवमान खपवून घेतला जाणार नाही, अशील भाषेचा वापर करणाऱ्यांवर कारवाई झाली पाहिजे, अशा घोषणा दिल्या.

यावेळी पक्षाचे शहराध्यक्ष धनेश्वर पेठे, ग्रामीण

जिल्हाध्यक्ष प्रवीण कुटे पाटील, युवानेते आणि महिला आघाडीच्या कार्यकर्त्यांनी गोपीचंद पडळकर यांच्या चपलांचा मार देऊन संताप व्यक्त केला. आंदोलनादरम्यान पोलीस बंदोबस्त ठेवण्यात आला होता. काही वेळ वाहतुकीवर परिणाम झाला होता. पक्षाचे स्थानिक नेते दुनेश्वर पेठे म्हणाले की, गोपीचंद पडळकर यांची भाषा लोकप्रतिनिधीला शोभणारी नाही. त्यांनी तात्काळ जाहीर माफी मागावी अन्यथा आंदोलन तीव्र केले जाईल.

या घटनेमुळे राज्यातील राजकीय वातावरण पुन्हा एकदा तापण्याची चिन्हे आहेत. जयंतराव पाटील हे राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाचे अत्यंत मान्यवर नेते असून त्यांच्या विरोधात अशा प्रकारे बोलणे हे अत्यंत निंदनीय असल्याची प्रतिक्रिया कार्यकर्त्यांनी दिली. यावेळी जिल्हा कार्याध्यक्ष किशोर बेलसरे उपस्थित होते.

सचिन खरातांना धमकी

■ महासागर प्रतिनिधी

मुंबई, दि. २० :

मराठा आणि ओबीसी आरक्षण मुद्यावरून राज्यात सुरू असलेल्या वादाच्या पाषाणभूमीवर, रिपब्लिकन पार्टी खरात गटाचे राष्ट्रीय अध्यक्ष सचिन खरात यांच्याबद्दल सोशल मीडियावर अपमानास्पद वक्तव्य करत, त्यांच्या तोंडाला काळे फासण्याची धमकी देण्यात आली आहे.

या धमकीनंतरही आपण आपली भूमिका कायम ठेवणार असल्याचे सांगत, धमक्यांना भीक घालणार नसल्याचे सचिन खरात यांनी स्पष्ट केले आहे. राष्ट्रवादी काँग्रेस शरदचंद पवार गटाच्या खासदार यांनी देखील या प्रकरणाची दखल घेतली असून, सचिन खरात यांना पोलीस संरक्षण देण्याची मागणी केली आहे. एका व्यक्तीने माझ्या परिवाराबद्दल खालच्या शब्दात उल्लेख करून चुकीची विधाने केलेली आहेत. तसेच मला काळे फासण्यात येईल, असा इशारा दिल्याचे सचिन खरात म्हणाले.



हाल बेहाल

■ नागपूर : पाऊस थांबण्याचे नाव घेत नाही. तूफान पावसामुळे रस्त्यांची पार वाट लागली असून, तात्पुरती मलमपट्टी केली जात आहे. मात्र वाहनचालकांना कसरत करावी लागते.

रोकडे ज्वेलर्सचे ऑल न्यू महाल शोरूम ऐतिहासिक उद्घाटनासाठी सज्ज



■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २० :

रोकडे ज्वेलर्सच्या बडकस चौक, महाल, नागपूर येथील शोरूमचे शुक्रवार २६ सप्टेंबर रोजी उद्घाटन होत आहे. त्यानिमित्ताने ग्राहकांसाठी अनेक आकर्षक योजना आणण्यात आल्या आहेत. २५ वर्षांपूर्वी, रोकडे ज्वेलर्सने महालमध्ये आपले पहिला पर्वगशिष शोरूम सुरू केले होते जो विदर्भाच्या दागिन्यांच्या संस्कृतीचे केंद्र ठरले. गेल्या पावशतकात महालच्या ग्राहकांचा विश्वास हा रोकडेच्या प्रवासाचा आधार राहिला आहे. आज तेच शोरूम अधिक मोठ्या, भव्य आणि आकर्षक रूपात परत येत आहे. महालच्या मध्यवर्ती ठिकाणी १६ हजार चौ. फुटांपेक्षा अधिक क्षेत्रफळीत उभारलेले शोरूम विदर्भातील सर्वात मोठे दागिने शोरूम ठरले आहे. मार्कंडावर रोकडे यांनी शतकापूर्वी स्थापन केलेले रोकडे ज्वेलर्स आज पाच पिढ्यांच्या नेतृत्वाखाली विदर्भातील सर्वात विश्वासार्ह दागिने

घराणे बनले आहे. महाल, इतवारी, एअरपोर्ट, लक्ष्मीनगर, हिंगणा, कोराडी व भंडारा येथे त्यांचे शोरूम असून, गोंदिया येथेही लवकरच नवे शोरूम सुरू होणार आहे. विश्वास, विविधता, गुणवत्ता, सेवा व पारदर्शकता हे रोकडे ज्वेलर्सचे शाश्वत मूल्य आहेत. या धोरणामुळेच असंख्य कुटुंबांचा विश्वास व प्रेम त्यांना लाभले आहे. २६ सप्टेंबर रोजीचा उद्घाटन सोहळा सॅलिब्रिटीच्या उपस्थितीमुळे अधिक खास होणार असून, लोकप्रिय अभिनेत्री प्राज्ञा माळी दुपारी १२ वाजता शोरूममध्ये येतील तर ख्यातनाम अभिनेत्री सोनाली कुलकर्णी सायंकाळी ५ वाजता सोहळ्यात सहभागी होतील. या ऐतिहासिक प्रसंगी ग्राहकांसाठी एक आगळवेगळी एकदिवसीय ऑफर जाहीर करण्यात आली आहे. पहिल्यांदाच दागिने शोरूम सकाळी ६ वाजता ग्राहकांसाठी खुले होईल. सकाळी ६ वाजता येणाऱ्या ग्राहकांना सोन्या चांदीच्या दागिन्यांच्या मेकिंग चार्जवर तब्बल

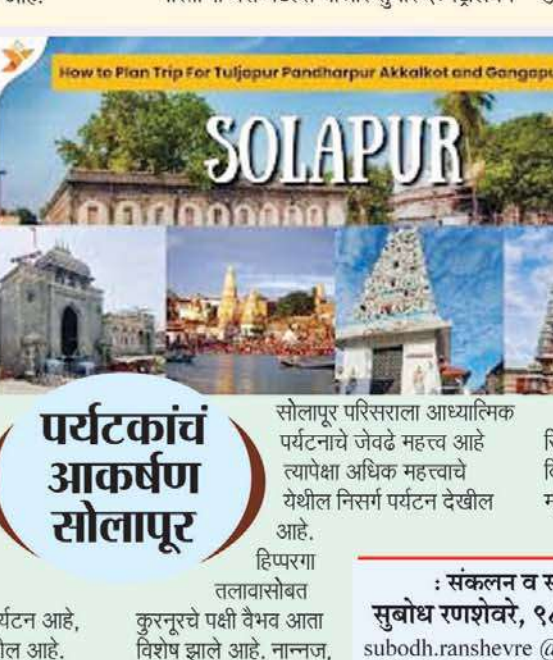
६०% सवलत मिळेल. प्रत्येक तासागणिक ही सवलत ५ टक्क्याने कमी होत जाईल व शेवटी ३०% वर स्थिर राहील. हिऱ्यांच्या दागिन्यांवर दिवसभर मेकिंग चार्ज पूर्णतः माफ असेल. या दिवशी गोल्ड सेव्हिंग प्लॅन सुरू करणाऱ्या ग्राहकांना पहिल्या हप्त्यावर २५% सवलत मिळेल. हा नवा शोरूम फक्त एक ठिकाण नसून, महालच्या ग्राहकांनी गेल्या २५ वर्षांत दाखवलेल्या विश्वास आणि निष्ठेचा उत्सव आहे. ही एका नव्या पवर्ची सुरुवात आहे. जिथे परंपरा आणि आधुनिक तेज एकत्र येतात. असे रोकडे ज्वेलर्स व्यवस्थापनाने सांगितले. भव्य उद्घाटन एक अविस्मरणीय उत्सव ठरणार आहे. २६ सप्टेंबर रोजी सकाळी ६ वाजल्यापासून रोकडे ज्वेलर्स, बडकस चौक, महाल, नागपूरच्या नव्या शोरूममध्ये ग्राहकांनी संपूर्ण विश्वासासह सहभागी व्हावे, असे आवाहन रोकडे ज्वेलर्सच्या वतीने करण्यात आले आहे.

एमसीएक्स अहवालानुसार भारत २७५३ कोटींच्या धातू व्यापारासह किंमत बेंचमार्क म्हणून उदयास



अहवालात नमूद केले आहे की नियमनबद्ध देशांतर्गत एक्स्चेंजवर व्यापार होणारे रुपये-मूल्यांकन केलेले डेरिक्टेट्व्ज भारतीय निर्यातकाल सहभागींसाठी आंतरराष्ट्रीय बेंचमार्कएवजी संदर्भ किंमती म्हणून वाढत्या प्रमाणात वापरले जात आहेत. भारताचा बेस मेटल्स बाजार सुमारे २० ट्रिलियन

(यूएसडी २३० अब्ज), म्हणजेच देशाच्या जीडीपीच्या सुमारे ६% एवढा आहे. एमसीएक्सने हेजिंगसाठी द्रव बाजार उपलब्ध करून दिला आहे, जिथे केवळ कॉपर आणि झिंक डेरिक्टेट्व्जच भौतिक बाजाराच्या २.५ ते ३ पट एक्स्पोजरचे प्रतिनिधित्व करतात. त्याच्या डिलिव्हरी यंत्रणेद्वारे सुमारे पाच लाख टन भौतिक डिलिव्हरी आधीच सुलभ केल्या गेल्या आहेत, ज्यामुळे एक्स्चेंज डिलिव्हरी ऑफ लास्ट रिझॉर्ट (यूएसडी २३० अब्ज), म्हणजेच देशाच्या जीडीपीच्या सुमारे ६% एवढा आहे. एमसीएक्सने हेजिंगसाठी द्रव बाजार उपलब्ध करून दिला आहे, जिथे केवळ कॉपर आणि झिंक डेरिक्टेट्व्जच भौतिक बाजाराच्या २.५ ते ३ पट एक्स्पोजरचे प्रतिनिधित्व करतात. त्याच्या डिलिव्हरी यंत्रणेद्वारे सुमारे पाच लाख टन भौतिक डिलिव्हरी आधीच सुलभ केल्या गेल्या आहेत, ज्यामुळे एक्स्चेंज डिलिव्हरी ऑफ लास्ट रिझॉर्ट



पर्यटकांचा आकर्षण सोलापूर

वंगेवाडी भागातील माळरानातील जैवविविधता, विदेशी पक्षी यांसह अनेक पक्षांची वाढलेली संख्या ही पक्षी पर्यटनासाठी एक मोठी संधी आहे. ही माळराने म्हणजे पक्षी निरीक्षणाची मोठी संधी आहे. निसर्ग पर्यटनाचा टक्का वाढला पाहिजे. जिल्ह्यातील निरसप्रेमी विद्यार्थी, नागरिक व महिलांना हा निसर्गाचा ठेवा पर्यटक म्हणून अनुभवता आला पाहिजे. शहरातील स्मृतीवन, सिद्धरामेश्वर तलाव, सिद्धेश्वर वनविहार, भुईकोट किल्ला यांसारखी ठिकाणे पर्यटन वाढीचे नवे मानदंड बनले पाहिजेत. या पर्यटनस्थळी बाहेर गावातील पर्यटकांसाठी माहिती फलक असावेत. या स्थळांच्या इतिहासावची या ठिकाणी माहिती द्यायला हवी.

संकलन व संपादन : सुबोध रणशेखरे, ९८३३१४६३५६ subodh.ransheve @rediffmail.com